

Мирјана Смрекар Станковић

ПРИРУЧНИК

за учитеље

уз уџбеник Музичке културе *У свешћу мелодија и стихова*

за четврти разред основне школе

eduka

Мирјана Смрекар Станковић

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ
УЗ УЏБЕНИК МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
У СВЕТУ МЕЛОДИЈА И СТИХОВА
ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ГЛАВНИ УРЕДНИК
Проф. др Бошко Влаховић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Доц. др Наташа Филиповић

ЛЕКТОР И КОРЕКТОР
Биљана Никић

ИЗДАВАЧ
Едука д.о.о. Београд
Ул. Змаја од Ноћаја бр. 10/1
Тел./факс: 011 3287 277, 3289 443, 2629 903
Сајт: www.eduka.rs • имејл: eduka@eduka.rs

ЗА ИЗДАВАЧА
Наташа Филиповић, директор

САДРЖАЈ

1. Увод	5
2. Какав смо уџбеник написали	6
3. Наставни план и програм Музичке културе за 4. разред основне школе	7
4. Ближа упутства за остваривање садржаја програма	15
5. Индивидуализација у раду са децом са сметњама у напредовању у редовној школи	16
Поремећаји аутистичког спектра	16
Блаже сметње у менталном развоју	21
Хиперкинетички синдром (хиперактивност)	24
Коришћена литература	28
6. Планирање циљева, задатака и активности	29
Логичко и критичко мишљење	31
Технике подстицања мишљења у наставном процесу	32
Питања, задаци, налози	33
Оцењивање и извештавање	35
7. Годишњи план рада	37
8. Годишњи план (распоред) наставног градива	39
9. Писане дневне припреме по наставним јединицама	61
10. Литература	135

1. УВОД

Приручник из предмета Музичка култура за четврти разред конципиран је тако да наставнику пружи могућност јаснијег разумевања концепције постојећег уџбеника, као и да подстакне идеје за осмишљавање и реализацију наставе овог предмета.

Такође, у приручнику се налазе и сегменти који обухватају подсетнике и конкретне примере из методике наставе, успешна решења реализације програмских садржаја и примере добре праксе, најчешће потешкоће у организацији и реализацији наставе, као и предлог писаних припрема за сваку наставну јединицу. Наставник ће предложене нацрте писаних припрема схватити само као један од начина осмишљавања и реализације часа, прилагодиће их условима свог рада и потребама конкретног одељења које води, односно могућностима и интересовањима својих ученика. На крају сваке припреме дат је и предлог листе за самоевалуацију рада наставника за реализовани час. Ова листа може послужити наставнику као смерница за анализу процеса и ефеката сопственог рада на часу, као и планирање и унапређивање будућих наставних активности.

Надамо се да ће наставник коришћењем овог приручника моћи ефикасније и квалитетније да планира, реализује и вреднује свој наставни рад и напредовање ученика.

2. КАКАВ СМО УЏБЕНИК НАПИСАЛИ

Приликом писања уџбеника из Музичке културе за 4. разред основне школе *У свету мелодија и стихова* руководили смо се следећим:

- Да у потпуности поштујемо све програмске захтеве.
- Да уџбеник својом садржином и формом привлачи ученика и позива га на дружење са њим.
- За водиче кроз чудесни свет мелодија и стихова одабрали смо Марију и Лазара, вршњаке ваших и наших ученика. На почетку уџбеника смо их представили речима и сликом. Искрено се надамо да ће их ученици заволети и заједно са њима „ходати” уџбеником и учити.
- Да ученику, на тренутке, послужи и као радна свеска у којој ће се решавати разни музички задаци или исказивати импресије у вези са слушаном музиком речима или илустрацијом.
- Уџбеник обилује мноштвом стихова, уз помоћ којих смо обрадили разне музичке појмове. Пошли смо од претпоставке да деца воле стихове и риме и да ће преко њих лакше и природније усвојити неке основне музичке појмове. У овим, назовимо их, музичким сентенцама, повремено има и хумора, за који се надамо да ће ученицима годити. И не само њима. Речју, жеља и намера аутора била је да необична имена музичких појмова приближе деци и код њих побуде интересовање.
- Наставне јединице у уџбенику су насловљене и дате по часовима, од један до тридесет и шест, како то већ предвиђа и програм.
- Подсећамо Вас да из музичке културе све што имате урадите на часовима. Давање домаћих задатака из овог предмета нема педагошку оправданост. Уосталом, то потенцира и План и програм овог предмета.
- Ученицима смо понудили празан простор за исказивање импресија након слушања музике, у текстуалном и ликовном изразу. Постоје и празни линијски системи на којима ће ученици вежбати и компоновати. Не би ваљало да ова места дочекају крај школске године непопуњена.
- Аутори сматрају да су наведени садржаји у уџбенику усмерени на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности деце овог узраста, што су и програмски захтеви овог наставног предмета.
- Уџбеник који смо понудили ученицима настао је на темељу вишегодишњег искуства аутора и сугестија великог броја колега и сарадника које смо током рада консултовали.

Користимо ову прилику да се свима топло и срдечно захвалимо на пруженој помоћи, па макар она била, музички речено, и у само једној повишеној ноти.

3. НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ЗА 4. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Циљ и задаци

Циљ

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свог и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа;
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају песме по слуху;
- певају песме солмизацијом;
- обраде просте и сложене тактове;
- усвајају основе музичке писмености;
- свирају на дечјим музичким инструментима;
- изводе дечје, народне и уметничке игре;
- импровизују мелодије на задани текст;
- упознају звуке разних инструмената;
- слушају вредна дела уметничке и народне музике.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Извођење музике

а) Певање

– Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) различитог садржаја и расположења, традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Пожељно је повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...).

- Певање и извођење музичких игара (игре уз покрет, дидактичке игре).
- Певање наменских песама као звучна припрема за поставку музичке писмености.

б) Свирање

- Свирање пратње за бројалице, песме, игре на ритмичким дечјим инструментима.
- Свирање песама на мелодијским инструментима Орфовог инструментаријума.
- На основу искуства у извођењу музике, препознати и свирати делове песама.

Слушање музике

– Слушање вокално-инструменталних композиција за децу и кратких инструменталних композиција различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича.

- Слушање народних песама и игара.

У слушаним примерима препознати различите тонске боје (гласове и инструменте), различит темпо, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената, као и композицију коју су слушали, а на основу карактеристичног одломка.

Оспособљавати ученике да уоче вредности и улогу музике у свакодневном животу.

Стварање музике

– Ритмичким и звучним ефектима креирати једноставне пратње за бројалице, песме, приче, стихове, музичке игре, користећи притом различите изворе звука (глас, тело, Орфов инструментаријум).

– Креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици.

– Смишљање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених двотактних мотива.

– Импровизација мелодије на задани текст.

– Импровизовање дијалога на мелодијским инструментима Орфовог инструментаријума.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

У склопу осталих предмета основне школе музичка култура је једна од најважнијих дисциплина која утиче на свестрани развој личности савременог друштва.

Настава музичког васпитања тежи ка свесном усвајању знања и вештина тако да музичка уметност постане потреба сваке личности. Свесно музичко описмењавање почиње крајем трећег, односно у четвртном разреду.

Савладавањем музичке писмености и развијањем укуса ученици се оспособљавају да активно учествују у музичком животу своје околине.

Настава музичке културе остварује се међусобним прожимањем следећих музичких активности:

– **певање и свирање**, уз поступно упознавање и усвајање ритмичких структура, музичког писма и интонације;

– **слушање музике** и усвајање основних појмова из опште музичке културе;

– активности у **музичком стваралаштву**.

У четвртном разреду певање и свирање остварује се по слуху и са нотног текста, опонашањем демонстрације учитеља, или уз помоћ различитих звучних помагала. И даље се ради на упознавању музичког писма, што траје до краја основног школовања. Усвајањем вештине читања нота омогућава се ученицима лакше и тачније певање мелодија, као и активно стицање информација о свирању на појединим инструментима. Пожељно је повезивање музичких садржаја са садржајима осталих наставних предмета уколико је то могуће остварити.

Препоруке за остваривање програма у четвртном разреду

Певање песама по слуху и са нотног текста, игре са певањем, описмењавање ученика

– Дечје песме.

– Игре са певањем.

– Утврђивање музичког речника у вези са певањем/свирањем: **p** (piano) за тихо певање/свирање, **mf** (mesoforte) средње гласно, полугласно певање/свирање, **f** (forte) за гласно певање/свирање.

– Усвајање музичког речника у вези са певањем/свирањем: **crescendo** (**крешендо**) за постепени прелаз из тишег у јаче певање/свирање, **decrescendo** (**декрешендо**) за постепени прелаз из јачег у тише певање/свирање.

– Усвајање музичког речника у вези са темпом (брзином) којим се изводи једно музичко дело: за лагани темпо називи су **Adagio** (адађо) или **Andante**; за умерени темпо **Moderato**; а за брзи темпо **Allegro** (алегро).

– Савладавање тонске висине и солмизације.

– Усвајање музичког писма и појмова: цела нота и пауза; нота четвртине са тачком; корона; појам и називи интервала; Ц-дур лествица; ступањ; степен и полустепен; знак за репетицију, прима и секунда волта; дводелни и троделни облик песме.

Свирање

– Свирање и певање модела и наменских песама као звучна припрема за поставку

музичке писмености.

- Извођење песама на мелодијским инструментима Орфовог инструментарија.
- Понављање задатог мелодијског мотива (вежба памћења, развијање моторике).

Слушање музике

– Стицање искуства у слушном разликовању звучних боја (људски гласови, музички инструменти);

- Навикавање ученика на пажљиво слушање музике;
- Подстицање изражавања ученика о слушаном делу;
- Упознавање музичког дела уметничког и народног стваралаштва.

Музичко стваралаштво

– Стално подстицање ученика на што изражајније певање научених песама;

– Измишљање ритмичких целина остварених спонтано изговореним или отпеваним групама гласова;

– Слободно импровизовани дијалози помоћу децјих инструмената (деца бирају исте или различите инструменте);

– Импровизација децје мелодије на властити стих или на стих који је предложио учитељ;

- Осмишљавање покрета уз музику;
- Слободно музичко изражавање.

Дидактичко-методичка упутства

Препоручени садржаји овог наставног предмета треба да пруже знања и информације ученицима како би могли да с разумевањем и радошћу прате, разликују, доживљавају и процењују музичке вредности.

Да би били реализовани циљеви првог циклуса основног образовања и васпитања, као и задаци програма образовања и васпитања, потребно је обезбедити наставна средства у складу с важећим нормативима.

Сазнајни процес у настави музичке културе заснива се на доживљавању музике кроз песму и слушање музике. Песма је, као облик рада, основ за формирање и развијање слуха и гласа, музичке писмености. Ученицима се преносе неопходни елементи који чине основу музичке писмености и знања, а у функцији су бољег разумевања музике.

Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу, а час музичке културе треба да буде доживљај за ученике. Усвајање знања ученика зависи од добре организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Настава треба да се одвија у ведрој и радној атмосфери. Разним облицима рада, техникама и очигледним средствима ученицима се преносе знања и комбинују разне методе у настави.

Домаће писмене задатке или писане тестове, контролне задатке, реферате не треба задавати у оквиру овог предмета ни у једном разреду.

Наставу треба увек повезивати са музичким животом друштвене средине, уз учествовање на такмичењима и музичким приредбама.

Садржај Музичке културе чине активности:

- извођење музике;
- слушање музике;
- стваралачки рад;
- хорско и оркестарско музицирање.

ЗАХТЕВИ ПРОГРАМА ПО АКТИВНОСТИМА

Извођење музике

Певање у четвртном разреду јесте певање по слуху и певање са нотног текста. Потребно је да ученици, поред певања песама по слуху, науче читање и писање нота, као и осталих музичких знакова, помоћу којих ће сами доћи до мелодије.

Да би се што правилније извела обрада песме са нотног текста, потребно је да ученици:

– *анализирају нотни текст* – Кроз уочавање тоналитета, такта, темпа, ритмичких вредности које се налазе у мелодији, имена тонова и начина њиховог певања, ознака за: динамику, репетицију, прима и секунда волту...;

– *обраде ритам на неутрални слој* – Ритам песме најбоље ће усвојити ако певају песму неутралним слогом на једном тону уз тактирање. Ритмичко читање нотног текста не треба обрађивати ако је ритам једноставан и ученицима јасан;

– *обраде ритам парлато* – За добар парлато није довољно да је савладан само ритам, већ је потребно познавање положаја и назива тонова у виолинском кључу. Ако ученицима нису најјаснији неки тонови, потребно је констатовати о којим је тоновима реч, затим их извести у споријем темпу, а онда целу композицију извести у одговарајућем темпу. У току обраде ритма комбиновати оба начина ритмичког бројања тонова – куцање и тактирање. Куцање је погодно за равномерно бројање основних јединица, а тактирање због лакшег усвајања врсте такта и нагласака у њему;

– *певају солмизацијом* – На табли или на хамеру треба да стоји исписана цела песма у виду мелодијске вежбе без речи. Пре певања песме солмизацијом, добро је распевати ученике певањем каденце, или појединих тонова лествице који ће чинити интервалске покрете из саме песме. Прво певање је певање без тактирања да би наставник проверио интонирање тонских висина. Наредна певања су истовремено тактирање и певање песме док се мелодија не савлада. Уколико ученици погрешно певају неко место у песми, интонативно или ритмички, потребно је одмах зауставити певање и исправити грешку;

– *обраде текст* – Одговарајућим разговором објаснити ученицима да би научена мелодијска вежба додавањем литерарног текста могла да постане песма. Неопходно је код ученика пробудити жељу за учењем текста песме. Текст песме треба изговорити правилно, а непознате речи је потребно објаснити. Пожељно је повезивање музичких садржаја са садржајима осталих предмета, а посебно са наставним предметом Природа и друштво;

– *певају песму са текстом, односно да се ослобађају солмизационих слојева и повезују ритам и мелодију са текстом у једну целину* – Литерарни текст треба исписати испод нота, тако да испод сваке нотне вредности стоји по један слог речи. Уместо солмизационих слојева са ученицима певати слоге речи;

– *ујврђују и изражајно дошерију песму* – Користити способност и предзнање ученика о музичким елементима погодним за одсликавање литерарног текста, нпр. темпо и динамика. Уколико је темпо назначен, онда ученицима треба указати на значење те ознаке, као и на њену повезаност са карактером композиције. Ако темпо није назначен, наставник може сам да га одреди, а да ученицима објасни разлоге за такву одлуку. Бољи поступак је певање песме у неколико различитих темпа, а ученицима препустити да се определе за прави темпо на основу доживљеног утиска. За изражајно певање важна је правилна динамика. Она произлази из мелодије песме, али и из добре психолошке анализе литерарног текста. Пожељно је певати композицију у динамичком распону од **pp** до **mf** због особености децјег гласа. Код ученика нижих разреда форте певање може изазвати негативне последице као што су промуклост и слабија певачка издржљивост. Ако наставник не поседује гласовне способности којима би изражајно отпевао песму, тада ће речима, сликовито објаснити значење динамичких ознака. После обрађене песме, где је то могуће, користити драматизацију текста и илустрацију песме како би ученици узели активно учешће у раду;

– *изводе песму уз инструменталну пратњу* – Да би ученицима представио извођење композиције у виду музичког доживљаја, наставник ће свирати на неком хармонском инструменту. Уз певање научене песме могу се користити за пратњу и децји музички инструменти Орфовог инструментаријума.

Настава нема задатак да ствара уметнике, већ код ученика развија љубав према уметности и смисао за лепо и узвишено, потпомаже њихов свестрани развој, оплемењује га и улепшава му живот.

Приликом избора композиција наставник има слободу, али мора пазити да буду заступљене децје, народне, пригодне песме других народа, као и песме савременог музичког

стваралаштва за децу. Наставник треба, ради актуелизације програма, да научи децу и неку песму која није наведена у препорученом избору за певање, ако то одговара циљу и задацима програма и ако задовољава критеријуме васпитне и уметничке вредности.

Свирање

Свирање на инструментима Орфовог инструментаријума развија код ученика свест о сопственим могућностима, а поред певања пружа му задовољство и лично уживање. Свирањем се ученици укључују у разне облике музичког комуницирања, активира се њихова радозналост, развија интересовање за инструментално музицирање, регулише се и ослобађа моторика, негује се интересовање за групне музичке активности...

Кроз свирање ученици развијају:

- осећај за лепо, ритам, динамику, темпо;
- способност меморисања музичких целина, примене музичке писмености.

У току школовања корисно је да сваки ученик свира на инструментима Орфовог инструментаријума. Да би ученик уживао у свирању, његови покрети треба да буду:

- опуштени,
- да што боље искористи могућности инструмента,
- да са својим инструментом изгледа лепо, што подразумева отклањање сваке неспретности при покретима.

Уживајући у свирању на приредбама, ученик ће своје одушевљење преносити на оркестар и публику.

Наставник може сам, према расположивим инструментима, да прави аранжмане за песме, малу музичку драматизацију или музичку игру тако да употпуни звучни утисак и обогати извођење.

Слушање музике

Од свих облика музичко-васпитног рада слушање музике поред стваралачке активности најјаче делује на формирање ученикове индивидуалности. Ученик треба да је током целог свог школовања у директном додиру са добром музиком намењеном његовом узрасту.

Слушање музике треба да допринесе да настава тече у радосној и ведрој атмосфери. Помоћу музике ученици треба да ступе у додир са уметничким изразом богатог регистра људских мисли и осећања (храбрости, радости, одушевљења, туге итд.).

Своје доживљавање музике ученици могу испољити: покретом, мимиком, описом, причом или разговором.

Композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом одговарати могућностима перцепције ученика, што значи да су:

- кратке,
- вокалне или приче илустроване музиком,
- вокално-инструменталне.

Најпогодније за прво слушање и упознавање музике јесу приче илустроване музиком чији су литерарни садржаји донекле познати и у којима ће ученик по музичким наговештајима наслутити садржај који следи. У причама у којима се личности приказују музиком, ученици ће уочавати који глас, темпо или ритам дочарава одређену личност.

Вокално-инструменталне композиције програмског карактера слушају се онда када ученици могу да схвате могућности музичког изражавања.

Код слушања децјих песама са инструменталном пратњом треба уочавати и објашњавати текст; уочавати инструменталну пратњу и давати запажања како је музика илустровала текст.

У раду на развијању ученикових могућности за доживљавање и примање музике наставник може да користи дела и програмског и апсолутног карактера да би изградио и развио његове естетске и емотивне особине.

У раду на слушању музике главна пажња треба да буде концентрисана на развијање ученикове љубави према доброј музици, а не на непрекидну борбу са лошом.

Стваралачки рад

До четвртог разреда стваралачки рад се сводио на најелементарније облике стваралаштва, више кроз игру и импровизацију, у којој је доминирала маштовитост ученика. Полазећи од природног покрета, пуног личног расположења и доживљаја насталих под снажним утицајем ритма и музике, ученици су стварали слободну форму, креирајући сопствени израз, пун динамичности и градијација из света деце. Естетски квалитети настали на овај начин богатали су ученичку емотивност и разбијали физичку и психичку укоченост.

Сада ће музичко стваралаштво бити разноврсније и изражајније и пружаће веће могућности за инвенцију.

Стваралаштво може бити заступљено кроз:

- музичка питања и одговоре,
- ритмичку допуњалку,
- мелодијску допуњалку са потписаним текстом,
- мелодијску допуњалку,
- импровизацију ритма на задани текст са записивањем,
- састављање мелодије од понуђених двотактних мотива,
- компоновање мелодије на задани текст,
- илустрацију непознате композиције,
- импровизацију игре и покрета на одређену музику.

ПРЕПОРУЧЕНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА ПЕВАЊЕ У ЧЕТВРТОМ РАЗРЕДУ

Химне

1. Државна химна
2. Светосавска химна
3. Школска химна

Народне песме

1. Поранила девојчица
2. Спустила се густа магла
3. Лепо ти је рано уранити
4. Додола
5. Једна стара мајка
6. Два се петла побише
7. Јесте ли видели мога сина Јанка
8. Високо се вију лабудови
9. Боса Мара
10. Домаћице од куће
11. Подуна, мори, подуна

Дечје песме

1. Зима – Б. Станчић
2. Ближи се, ближи лето – Б. Станчић
3. Ветар – Б. Станчић
4. Медвед Брундо – А. Кораћ
5. Веверице – Г. Илић
6. Има једна Марија – Г. Илић
7. Деца су украс света – М. Субота
8. На ливади – М. Милојевић
9. Стигло је лето – песма из Данске
10. Домовина – Н. Вукомановић
11. Дечја права – С. Маринковић
12. Прича о чобанчету са фрулицом – песма из Румуније
13. Принцеза – С. Малушић
14. Јесен – М. Шоуц

15. Јесења песма – С. Гајић

Свирање на Орфовим инструментима

1. Изгубљено пиле – В. Томерлин
2. Први снег – Б. Станчић
3. Срећна Нова година – С. Барић
4. Птице се враћају – народна песма из Немачке
5. Игра коло у педесет и два
6. Прва словенска игра – А. Дворжак

Песме чији су ствараоци деца

1. Чему служи срце – И. Симулов
2. Деца могу да полете – Н. Мајдевац
3. Пролећни сан – Ј. Драговић
4. Понашам се попут паше – А. Бан

Препоручене композиције за рад хорова

1. Чај горо чарна – З. Вауда
2. Под оном, под оном – З. Вауда
3. Никола Тесла – З. Вауда
4. Песме старог ратника – З. Вауда
5. Дукун – народна песма
6. Заљубљени зека – Н. Херцигоња
7. Мало цвећа, мало птица – А. Кораћ
8. Другарство – А. Кораћ
9. Певач – Д. Радић
10. Три девојке – М. Тајчевић
11. Јана шета – М. Тајчевић
12. Успаванка – Брамс
13. Врабац и мачка – М. Милојевић
14. Ветар – М. Милојевић
15. Цветна ливада – М. Милојевић
16. Српкиња – И. Бајић
17. Моја се земља слобода зове – Б. Херман
18. Нек свуд љубав сја – Тисо (обрада З. Вауда)
19. Светосавска химна – запис П. Крстић
20. Ко удара тако позно – Војислав Илић
21. Тихи позив – В. Ђорђевић
22. Жуна – Каплан
23. Јесен на пијаци – Д. Шарковић
24. Еци, пеци, пец – А. Обрадовић
25. Повратак – Ј. Маринковић
26. Све тичице запјевале – народна, обрада К. Бабић
27. Вишњилица род родила – народна, обрада К. Бабић
28. На Светог Саву – Б. Станчић
29. Ода радости – Бетовен, обрада З. Вауда
30. Када се воли – П. Поповић, клавирску пратњу приредио З. Вауда
31. Здравница – песма из Југославије
32. Поточара – Ј. Це
33. Сумрак – Бетовен

ПРЕПОРУЧЕНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА СЛУШАЊЕ У ЧЕТВРТОМ РАЗРЕДУ

Химне

1. Државна химна
2. Светосавска химна
3. Школска химна

Народне песме и кола

1. Народна – Крстоноше бога моле
2. Народна – Три ђевојке друговале
3. Народно коло – Радмилино коло
4. Народно коло и чочек
5. Народна из Србије – Фрулашки разговор
6. Народна из Србије – Дим се вије на врх Чакора

Домаћи композитори

1. Новак Радуловић – Љубав се права на песку пише
2. Славица Стефановић – Вјеруј
3. Исидор Бајић – Српкиња
4. Стеван Мокрањац – IX руковет
5. Никола Србин – Херувимска песма
6. Петар Озгијан – Мала свита за оркестар хармоника
7. Јован Јовичић – Македонска рапсодија
8. Непознати аутор – Зелени рукави

Страни композитори

1. Камиј Сен Санс – Карневал животиња (Кенгури; Корњаче; Антилопе; Акваријум; Финале)
2. Јозеф Хајдн – Дечја симфонија
3. Феликс Менделсон – Свadbени марш
4. Жорж Бизе – Свита (Дечја игра; Марш; Емпромти; Галоп)
5. Волфганг Амадеус Моцарт – Менует
6. Антоњин Дворжак – Словенска игра бр. 1
7. Модест Мусоргски – Сlike са изложбе (Игра пилета у љусци од јајета; Баба Јага)
8. Едвард Григ – Поворка патуљака
9. Жан Филип Рамо – Тамбурин
10. Франц Шуберт – Музички тренутак оп. 94 бр. 3 (f-moll)
11. Томазо Албинони – Адађо (транскрипција за оркестар и мандолине)
12. Петар Илич Чајковски – Наполитанска песма
13. Петар Илич Чајковски – балет „Лабудово језеро” (валцер из I чина; Игра лабудова из II чина)
14. Фредерико Морено Тороба – Бургалеса
15. Едвард Григ – Јутро

4. БЛИЖА УПУТСТВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ САДРЖАЈА ПРОГРАМА

Обрада песме са нотног текста

Песма са нотног текста обрађује се тако што се врши:

- обрада текста песме са анализом текста песме,
- анализа нотног текста,
- обрада ритма на неутрални слог,
- обрада нотног текста парлато,
- обрада нотног текста солмизацијом,
- певање песме са текстом,
- свирање песме на дечијим инструментима,
- обрада текста песме са анализом атмосфере песме.

а) Песму са нотног текста можемо обрадити по групама. Свака група добија свој задатак, након чега следи рад на задатку (анализа нотног текста, обрада ритма на неутрални слог...) са унапред одређеним временом. Извештавање група, уз наставникову подршку.

б) Песму са нотног текста можемо обрадити и фронтално, заједно са свим ученицима, уз претходну психолошку припрему кроз разговор наставника и ученика уз одговарајуће ликовне илустрације.

в) Песму са нотног текста уз комплетну анализу можемо обрадити и индивидуално. Овом начину рада можемо прибећи код композиција које нису много захтевне и у оним одељењима где су ученици оспособљени за самосталан рад.

Обрада песме по слуху

- Текст песме обрадити помоћу илустрације или неког другог очигледног средства.
- Учитељ или један ученик изражајно чита текст песме.
- Заједничка психолошка обрада текста. Учитељ пита каквим расположењем одише текст, каквим темпом би певали песму...
- Учитељ изражајно пева песму са инструменталном пратњом или без ње.
- Ученици са учитељем певају песму.
- Поштујући динамичке ознаке учитељ пева још једном песму, а затим заједно са ученицима.

Потребно је да учитељ што изражајније отпева песму која се учи на часу.

Након извештавања група и анализе текста учитељ или ученик изводе песму уз инструменталну пратњу. Након тога ученици усвајају и понављају песму.

Кроз обраду песме по слуху, ученици уочавају нови музички појам који се обрађује на часу.

Слушање музике

Илустрација слушање композиције.

Ученици слушају непознату композицију подељени у групе или индивидуално и сликају импресије, инспирисани слушаном композицијом. Потом групе излажу своје цртеже, следи галерија, разгледање продуката, брза дечијих радова. Дечија комисија бира најкреативнији цртеж.

Слушање музике

Ученици подељени у групе активно слушају, препознају композицију, ко изводи, назив композиције, име композитора, инструменте, темпо, динамику..., дају своја лична запажања. На крају следи извештавање група и учитељев резиме.

Ученици слушају непознату композицију са задатком да свако за себе забележи у уџбенику своја запажања. По завршеном слушању дискутују. Наставник подстиче дискусију како би заједнички дошли до назива композиције.

Уколико се издвоји прилично неуобичајено запажање, избећи квалификације типа *није добро, није тачно*, већ захтевати од ученика да аргументовано образложи који музички елементи га наводе на такво запажање.

Приликом слушања музике најбитније је подстакнути музички доживљај и учеников коментар о томе шта је запазио.

5. ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА У РАДУ СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У НАПРЕДОВАЊУ У РЕДОВНОЈ ШКОЛИ¹

ПОРЕМЕЋАЈИ АУТИСТИЧКОГ СПЕКТРА

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Аутизам је развојни поремећај који се испољава до треће године живота. Тежина клиничке слике варира од најтежих манифестација аутизма до сасвим дискретних форми аутистичког понашања. Зато и говоримо о поремећајима аутистичког спектра.

Ма колико се међусобно разликовали, сви поремећаји аутистичког спектра имају неке заједничке карактеристике: поремећај социјалних интеракција, поремећај комуникације и стереотипије у понашању.

ПОРЕМЕЋАЈ СОЦИЈАЛНИХ ИНТЕРАКЦИЈА

Деца са аутизмом често немају потребу да остваре контакт са другим особама или се, пак, социјални контакт остварује само да би се задовољиле властите потребе. Дете које је повређено, уплашено или тужно, неће тражити утеху од друге особе, нити ће покушати да са другом особом подели своје задовољство. С друге стране, деца са аутизмом углавном не препознају емоције других људи. Контакт погледом је обично површан и краткотрајан, пре свега због тога што дете са аутизмом не уме да прочита емоцију са лица друге особе. Многа правила социјалног живота, почев од оних најлакших, па све до најкомплекснијих, особе типичног развоја усвајају спонтано, без икакве формалне обуке. За децу са аутизмом, неписана правила социјалног функционисања представљају велику загонетку која се може само делимично решити упорним и систематским радом.

ПОРЕМЕЋАЈ КОМУНИКАЦИЈЕ

Нека деца са аутизмом уопште не говоре. Код ове деце не јавља се ни гест као спонтани покушај да се надомести недостатак вербалне комуникације. У многим случајевима, развија се говор који нема комуникативну функцију. Често се у говору запажају: бизарна модулација гласа, ехолалија (понављање туђих речи), неологизми (измишљене речи), идиосинкразије (говор специфичан само за ту особу), неправилна употреба личних заменица (о себи говоре у трећем, а често и у другом лицу)... Изразити су поремећаји прагматике, чак и код деце са високофункционалним аутизмом, која имају развијену вербалну комуникацију. Они се испољавају на различите начине: дете не уме да одреди адекватну удаљеност од саговорника; да прилагоди интензитет и модулацију гласа социјалним захтевима; да препозна када би требало да ћути а када да говори; да одреди колико би дуго требало да говори о одређеној теми; да препозна комуникационе намере саговорника итд. Деца са аутизмом, осим у ретким случајевима, не разумеју идиоме, фразе и сарказам у говору. Њихово разумевање говора је буквално.

СТЕРЕОТИПИЈЕ У ПОНАШАЊУ

Деца са аутизмом често су заокупљена бојом, мирисом, текстуром, вибрацијом и другим карактеристикама предмета који су небитни за њихово функционисање. Понекад имају ритуале који могу бити везани за било који аспект живота: исхрану, облачење, успављивање... Углавном имају отпор према променама. Многа деца са аутизмом имају стереотипне покрете телом или деловима тела (лепршање рукама, клађење, љуљање, увртање прстију, ход на врховима прстију итд.). Деца са високофункционалним аутизмом могу имати

---

¹ Из приручника за наставнике *Индивидуализација у раду са децом са сметњама у напредовању у редовној школи* проф. др Ненада Глумбића и Љиљане Вдовић, Едука, Београд, 2012.

уска, ограничена и необична интересовања. Тако се дешава да ученик нижих разреда основне школе одлично познаје возове, пилоне или неке врсте животиња, а да при томе има отпор према већини наставних садржаја који се обрађују у школи.

ОСТАЛИ ПОРЕМЕЋАЈИ

Осим наведених, ученици са аутизмом могу имати и бројне друге поремећаје који на различите начине утичу на њихово образовање.

Поремећаје аутистичког спектра карактерише учестала појава сензорних абнормалности. Оне се најчешће испољавају: у облику сензорне преосетљивости, када обични звуци и додир изазивају бол и друге непријатне сензације; у виду снижене осетљивости појединих чула; у виду немогућности да се јасно идентификује извор звука и да се занемари позадинска бука; у облику снижене толеранције на дуготрајно излагање сензорним стимулусима итд.

Аутизам се може комбиновати са било којим нивоом интелектуалног функционисања, од најтежих форми интелектуалне ометености до просечних или чак натпросечних интелектуалних способности.

Код деце са аутизмом и тежим облицима интелектуалне ометености може се очекивати и не тако ретка појава епилептичних напада који су изузетно ретки код деце са високофункционалним аутизмом.

У овој последњој категорији, пак, честа је моторичка неспретност, која се може испољити и неким обликом диспраксије. Један од облика диспраксије код деце школског узраста јесте и поремећај рукописа – дисграфија.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

На основу доброг познавања природе аутистичког поремећаја, могуће је осмислити извесна упутства за образовно-васпитни рад са овом популацијом. Међутим, ниједно упутство не би требало схватити као рецепт који би се могао применити на сваку појединачну ситуацију и на свако дете са аутизмом. Наставницима се саветује да пажљиво прочитају општа упутства за прилагођавање образовно-васпитног рада деци с поремећајима аутистичког спектра, а да све недоумице разрешавају уз консултацију са дефектологом.

1. Обезбедите структуриран ритам дана

Деца са аутизмом не умеју да организују и користе слободно време на продуктиван начин. Зато им је потребно обезбедити високоструктуриран ритам дана, и код куће и у школи. Потребно је да се установи одређена рутина које ћемо се придржавати што је више могуће. Једном установљена рутина пружа детету са аутизмом утеху и сигурност.

2. Користите визуелну подршку

За многу децу са аутизмом слике имају много већи значај у преношењу порука него речи. Зато користите визуелну подршку кад год је то могуће. Ако ученику дајете вербални налог који он не разуме, престаће да вас слуша. Слика ће му помоћи да остане у контакту са вама. Потребно је, наравно, да дете разуме значење одређене слике. Зато би слике требало да буду сасвим реалистичне, без непотребних детаља и карикатура. Уколико дете не разуме слику, можете користити фотографије или тродимензионалне објекте. Када дете овлада одређеном активношћу, визуелна подршка се смањује, а некада и сасвим укида. Визуелна подршка је посебно значајна приликом стварања распореда.

3. Направите распоред активности

Добро структуриран ритам дана уз адекватну визуелну подршку најбоље се може остварити креирањем визуелних распореда. Визуелни распореди омогућавају деци са аутизмом да предвиде редослед активности, да боље усмере пажњу и да се осећају сигурном. Најбоље би било да се направи један општи визуелни распоред, који би служио за структурирање активности у току једног школског дана, и низ специфичних визуелних распореда који се односе на конкретне активности у току једног школског часа или неке ваннаставне активности.

Како да направимо општи визуелни распоред? Потребно је да прво изаберемо слике, фотографије или симболе са одређеним значењем. На пример, цртеж или фотографија лопте може да означава игру у школском дворишту. Визуелна средства треба пластифицирати јер ће се користити током дужег временског периода. Дете треба да научи значење одређеног симбола. То се постиже дуготрајном, доследном и свакодневном употребом истих симбола у идентичним околностима. Иако симболи могу бити поређани на једном листу папира, много је ефикасније да се у прављењу визуелних распореда користи чичак-трака. Чичак-трака треба да се постави на јасно видљиво и лако доступно место, нпр. на унутрашњу страну врата учионице. Боја чичак-траке треба да се јасно разликује од боје коришћених симбола. Сlike које означавају главне активности у школи поређамо на чичак-траку одозго надоле. Нпр. можемо имати слику која се односи на час математике, затим слику која означава мали одмор, слику која се односи на час матерњег језика, слику за активност у школском дворишту итд. Испод сваке слике треба да буде и словима назначена активност. У већ наведеном примеру са лоптом, на дну пластифициране картице на којој је фотографија лопте написаћемо „игра у дворишту“. Картице се увек ређају тако да се између појединачних слика види чичак-трака у дужини од око 5 цм. На дну чичак-траке прави се џеп или сандуче у које ће се картице са симболима одлагати када одређена активност буде завршена. У близини визуелног распореда не би требало да буде других визуелних средстава.

На почетку сваког радног дана доведемо ученика до места на коме се налази визуелни распоред и укратко испричамо шта ћемо радити тога дана. Задржимо се на првој картици и кажемо шта та картица представља. Затим скинемо картицу са чичак-траке и однесемо је до места где ће се обавити одговарајућа активност. Када активност буде завршена, заједно са дететом одлажемо картицу у џеп или у кутију на дну чичак-траке, а затим узимамо следећу картицу и са њом поступамо на идентичан начин.

Овај поступак се, у зависности од способности детета, може донекле модификовати. За децу ненавиклу на визуелне распореде некад ће бити потребно да се и на месту на коме се обавља активност налази симбол те активности. С друге стране, деци која су извежбана у коришћењу визуелних распореда биће довољно да распоред дневних активности буде написан у свесци. Ако ученик уме да чита, распоред се може организовати у форми чек-листе, тако да ученик може да штиклира сваку активност која је завршена. Важно је да се визуелни распореди користе упорно, без обзира на то што нам се можда чини да дете не разуме њихово значење.

За децу која не говоре и не разумеју налоге, користите стварне предмете у циљу антиципације следеће активности. На пример, десетак минута пре часа физичког васпитања дајте им да држе малу гумену лопту; ако одлазе кући колима, неколико минута пре поласка дајте им аутомобил играчку. Понављајте ове активности свакодневно користећи увек исте предмете.

Помоћу визуелних распореда може се организовати и било која друга активност: овладавање одређеном вештином, учење неког садржаја или израда домаћих задатака. Приликом израде домаћих задатака, важно је да ученик унапред зна колико ће нека активност трајати. Ако, на пример, треба да напише три реда неког слова, потребно је да му се да свеска у којој је на почетку сваког од три реда написано по једно слово. Родитељи треба да направе визуелни распоред у коме ће се наизменично смењивати картице са словом (три картице за сваки ред) и картице које означају награду која ће уследити након сваког исписаног реда.

4. Наградите дете

Ако се одлучите да помоћу визуелног распореда подучавате ученика са аутизмом, једна од картица морала би да се односи и на награду. Награда се добија као резултат успешно изведених активности. Она се може користити и за поткрепљивање социјално пожељног понашања. У избору награде руководимо се жељама самог детета. За неко дете ће адекватну награду представљати „смајли“, жетон или балончић, док ће за неко друго дете функцију награде имати комадић омиљене хране или краткотрајно обављање омиљене активности.

5. Говорите конкретно и јасно

Говорите јасно. Не користите сувишне речи. Уместо да кажете: „Данас је прилично хладно. Не би било лоше да обучеш јакну када будемо ишли у шетњу“, једноставно реците: „Обуци јакну“. Питајте ученика шта сте рекли да бисте проверили да ли вас је разумео. Немојте користити идиоме. Ако кажете детету да се „претвори у уво“, можете очекивати само две реакције: дете не разуме шта сте изговорили или, пак, добија панични напад јер нити зна како да се претвори у уво, нити жели да постане уво. Избегавајте иронију и сарказам. Вашу иронично изговорену опаску да уживате када дете лупа вратима, ученик са аутизмом схватиће буквално. Иако вам то не изгледа учтиво, радије кажите: „Дај ми књигу“, него „Да ли би могао да ми даш књигу?“ Ако ваш налог није експлицитан, дете са аутизмом помислиће да га питате да ли он може (тј. има способност) да вам да књигу. Ако нудите избор, нека ваша понуда буде што конкретнија. „Да ли би волео да црташ црвеном или плавом оловком?“ много је боља опција него питање: „Којом би бојицом волео да црташ?“ Имајте у виду да деца са аутизмом боље реагују на визуелну него на слушну информацију. Према томе, ако дете уме да чита, добро би било да му напишете своје захтеве.

6. Преусмерите стереотипе

Ограничена интересовања, стереотипије и ритуали саставни су део клиничке слике аутизма. Извесни стереотипи у понашању никада неће нестати. По правилу, стереотипије не треба забрањивати већ преусмеравати. То је могуће само ако детету понудимо другу активност, врло сличну његовом стереотипу, која ће имати социјално прихватљиву форму. Дешава се, на пример, да дете хода тачно одређеном путањом по учиниоци. Можемо да направимо од итисона кружне облике које ћемо поређати у непосредној близини његове путање и тражити да хода газећи по кружним формама. Ако дете има неки стереотипни покрет телом, можемо осмислити игру у којој ће се тај покрет користити у комбинацији са неким другим, сличним покретом. Овакве активности се могу лепо уклопити у наставу физичког или музичког васпитања. Ако у току одређеног часа немамо могућности за реализацију наведених активности, евентуалну појаву стереотипија треба игнорисати.

Нека деца имају отпор према променама, а свака промена рутине изазива страх. Ако нашу уобичајену активност у дворишту морамо да изменимо због лошег времена, онда би што пре у визуелном распореду требало заменити картице како би се дете навикло на новонасталу ситуацију. У извесним случајевима, деца са аутизмом пружају отпор према променама које су свакодневне и које чине саставни део школских активности, као што је одлазак у фискултурну салу. У том случају потребно је да више пута у току претходног часа кажемо да ће следећи час бити одржан у фискултурној сали прецизирајући колико је времена остало до завршетка часа. Нпр. можемо рећи да за десет (пет, три...) минута почиње час физичког. Иако деца са аутизмом често немају концепт метричког времена, свакодневним понављањем наведених активности постепено се навикавају на правилну употребу термина којима се одређује трајање. Оријентација у времену лакше ће се постићи ако користимо тајмере или пешчане сатове. Уколико је дете изразито анксиозно приликом преласка из једне у другу просторију, треба му дозволити да са собом понесе омиљену играчку или неки други предмет за који је нарочито везано.

Ако ученик са аутизмом има уска и ограничена интересовања, њих би требало искористити као потенцијал за усвајање наставних садржаја из различитих предмета. Ако је, на пример, ученик фасциниран животињама и ако има снажан отпор према математици, онда ћемо таблицу множења обрађивати задацима следећег типа: „Ако у седам кавеза има по три мајмуна, колико има укупно мајмуна?“ На сличан начин могу се обрађивати граматика, ликовно васпитање итд.

Повремено се ученику са аутизмом могу дозволити омиљене активности у форми награде или као део процеса учења. Тада се, међутим, суочавамо са проблемом временског ограничавања такве активности. Због тога је потребно да се одреди правило у погледу трајања одређене активности. Добро је да дете у сваком тренутку зна колико му је преостало времена за омиљену активност. То се постиже употребом тајмера који визуелно приказују проток времена. Иако су врло једноставни уређаји, тајмере је понекад тешко набавити у нашој средини. Уместо тога, могу се користити пешчани сатови различите величине.

7. Поставите јасна социјална правила

Деца са аутизмом не поштују ни најосновнија правила понашања. Имајте у виду да се не ради о невоспитању, већ о неразумевачу социјалних правила. Ако ученик са тежим обликом аутизма не показује интересовање за друге особе, потребно је да га постепено укључимо у интерактивну игру. То је најбоље учинити на часу физичког васпитања тако што ћемо организовати наизменичне активности. Деца са високофункционалним аутизмом имају већи капацитет за разумевање социјалних правила, али их не могу усвојити спонтано. Корисно средство за прихватање правила понашања јесу тзв. социјалне приче. Ове приче се пишу за сваку конкретну ситуацију, а могу бити презентоване и у сликовној форми. У причи се описује одређена ситуација, како се протагонисти приче осећају и шта би се могло десити.

8. Помозите ученику са аутизмом да се избори са сензорним проблемима

Деца са аутизмом не могу да игноришу небитне сензорне стимулусе и да разликују важније и мање важне информације. Зато је потребно да са плафона уклоните све висеће елементе, а са зидова и панела све цртеже, графиконе и друге визуелне садржаје који се не користе свакодневно. Алтернативно, визуелна средства се могу прекрити и приказивати само када је то неопходно. Учиниоца не би требало да буде у непосредној близини улице. Ученик са аутизмом треба да седи у предњем делу учионице, удаљен и од прозора и од врата, како би опажао што мање непотребних стимулуса. Сто за којим седи дете не би требало да буде обојен јарким бојама. На столу треба да се налази само оно што је тренутно потребно за рад.

Нека деца са аутизмом изузетно су осетљива на звукове одређене фреквенције. Ова деца најчешће покривају уши рукама. Ако дете виче или на други начин прави галаму, могуће је да му смета околна бука коју покушава да маскира звуцима које само производи. Оваквој деци треба дозволити да се привремено изолирају. У ту сврху се могу користити ниски паравани, који не заузимају много простора, слушалице и антифони. Ако се дете плаши одређеног звука (нпр. дела неке песме), можете снимити такву песму и пуштати је сваког дана тако што ћете интензитет тона подесити испод границе чујности, постепено га појачавајући до прихватљивог нивоа.

Деца са аутизмом могу имати снажне негативне реакције на трепћуће светло. Ако сте убеђени да светло не трепери, вероватно грешите. Реч је о томе да ни ви ни друга деца не можете опазити оно што опажају нека деца са аутизмом. Да бисте избегли треперење светла, користите увек нове сијалице, избегавајте употребу флуоресцентног светла, а уместо компјутера користите лаптоп. Посаветујте родитељима да затраже савет офталмолога у вези са евентуалном куповином ИРЛЕН наочара са обојеним филтерима. Ако дете уме да пише, избегавајте папир интензивно жуте боје. Бели папир, који се у нашим школама најчешће користи, такође није најбоље решење за децу са аутизмом. Уместо тога користите сиви, светлоплави или светлосиви папир.

Нека деца са аутизмом не подносе поједине тактилне стимулусе. Уверите се да им не смета текстура одеће или наставног средства. Не додирујте их.

Извесни облици понашања (љуљање, окретање укруг, пењање по столовима, повишена покретљивост итд.) упућују на могућност да је детету са аутизмом потребна интензивнија сензорна стимулација. Овој деци је потребно дозволити да повремено учествују у моторичкој активности, најбоље у виду награде за извршени задатак. Осим тога, детету које је стално у покрету потребно је дозволити да носи испуњени прслук, будући да снажан притисак обезбеђује неопходну стимулацију. Ношење испуњеног прслука требало би ограничити на временски интервал од двадесет минута. Искористите часове физичког васпитања за стимулацију љуљањем. Дете може да се љуља на љуљашци или на великим лоптама за пилатес лежећи на стомаку, при чему масирамо леђа кружним покретима у смеру казаљке на сату. Нека деца ће уживати ако их увијемо у струњачу и благо котрљамо. Искуство показује да се током љуљања и лежања у струњачи боље учи говор него током уобичајених активности у учионици.

9. Укључите друге ученике у систем подршке

Осталој деци из разреда објасните зашто се ученик са аутизмом понаша на одређени начин. Мотивишите их да учествују са њим у интерактивној игри. Искористите прилику када се организује излет или нека друга ваннаставна активност да одредите децу која ће бити задужена да помажу детету са аутизмом. Деца се бирају само ако се добровољно пријаве. Посебно ћете истаћи њихову улогу ако им доделите неки беџ или траку са натписом који указује на њихову функцију. Тиме, не само да помажемо детету са аутизмом, већ и код осталих ученика развијамо одговорност, толеранцију и самопоштовање. Посаветујте се са дефектологом у вези са формирањем „круга пријатеља“ и других облика вршњачке подршке.

БЛАЖЕ СМЕТЊЕ У МЕНТАЛНОМ РАЗВОЈУ

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

У овој публикацији под блажим сметњама у менталном развоју подразумевамо стање лаке интелектуалне ометености. Сваки облик интелектуалне ометености карактеришу значајна ограничења у интелектуалном функционисању и адаптивном понашању. Наведена ограничења настају у развојном периоду, тј. до 18. године живота. Највећи број деце са интелектуалном ометеношћу има блаже сметње у менталном развоју. Ова деца имају успорен развој когнитивних, говорно-језичких, моторичких и социјалних способности, што у многим случајевима постаје очигледно тек у млађем школском узрасту. Деца са лаком интелектуалном ометеношћу имају исте физиолошке, емоционалне и социјалне потребе као и сва друга деца. Међутим, ова деца ступају у животну утакмицу са лошије развијеним адаптивним способностима од вршњака из опште популације. Многе карактеристике ученика са блажим сметњама у менталном развоју могу се разумети само унутар друштвеног контекста. Приликом навођења заједничких карактеристика ове деце треба имати на уму да је реч о изузетно хетерогеној популацији. Стога је нереално очекивати да ће се свако појединачно дете уклопити у општи приказ лаке интелектуалне ометености који наводимо у овом тексту.

КОГНИТИВНИ РАЗВОЈ

Деца са лаком интелектуалном ометеношћу пролазе кроз исте фазе сазнајног развоја као и деца из опште популације, али нешто споријим темпом. Осим тога, ова деца не достижу највише нивое формалних логичких операција. Њихово је мишљење конкретно тако да се радије фокусирају на очигледне карактеристике предмета, појава или бића него на нека

мање видљива, апстрактна својства. Из истих разлога, ова деца ће лакше разумети актуелна догађања него догађаје из прошлости или хипотетичке ситуације у будућности.

ПАЖЊА

Ученици снижених интелектуалних способности, по правилу, имају краткотрајну пажњу. Неуспех у учењу, бар једним делом, може се објаснити и тиме што деца не поклањају довољно пажње постављеном задатку. Осим тога, ова деца имају и мањи обим пажње, тј. не могу истовремено да обрате пажњу на већи број релевантних стимулуса. Некада усмеравају пажњу на мање битне аспекте задатка, занемарујући при томе најважније информације.

ПАМЋЕЊЕ

Деца са лаком интелектуалном ометеношћу тешко памте нове информације, а већ запамћене релативно брзо заборављају. Основни проблем ове деце јесте недостатак ефективне стратегије упамћивања. Посебно тешки за упамћивање јесу ментално и језички захтевни задаци.

ГОВОР И ЈЕЗИК

Деца са блажим сметњама у менталном развоју имају успорен, а у неким случајевима и атипичан, говорно-језички развој у области артикулације, семантике, синтаксе и прагматике. Артикулациона одступања могу се испољити у облику омиције (изостављања гласова), супституције (замене једног гласа другим стандардним гласом) или дисторзије (измењене артикулације гласа као у случају „котрљајућег р“). На плану семантике, најизразитији проблеми односе се на ограничен вокабулар и недовољно познавање лексичких односа између речи. Синтаксичке конструкције могу бити врло специфичне, у складу са когнитивним функционисањем појединца. Највеће проблеме ова деца имају у домену прагматике, тј. правилног разумевања и употребе говора у социјалном контексту.

МОТИВАЦИЈА

Ако нека особа мисли да су за све успехе и неуспехе у њеном животу одговорни судбина, случај или други људи, кажемо да таква особа има спољашњи локус контроле. Насупрот томе, особе са унутрашњим локусом контроле сматрају да је највећи број позитивних и негативних догађаја у њиховом животу резултат њихове властите активности. Мала деца, без изузетка, имају спољашњи локус контроле. Сазревањем, она постају свесна последица својих активности. Деца са лаком интелектуалном ометеношћу задржавају спољашњи локус контроле. То се испољава у претераном ослањању на друге особе, у сталном очекивању неуспеха и у неприхватању одговорности за властито понашање.

ПРОБЛЕМИ У ПОНАШАЊУ

Деца са лаком интелектуалном ометеношћу често се сусрећу са неразумевањем и неприхватањем унутар вршњачке групе. Услед искуства неуспеха и недовољно развијених адаптивних способности, ова деца се често повлаче из социјалних интеракција или их остварују на неприкладан начин. Проблеми у понашању могу да настану због тога што дете не прави разлику између адекватних и социјално неприхватљивих облика понашања, као реакција на фрустрацију због неуспеха у школи или због тога што је дете научено да привлачи пажњу других ученика који га охрабрују да се понаша на непримерен начин. Осим тога, нека деца са лаком интелектуалном ометеношћу имају тзв. дуалне дијагнозе, односно придружене психијатријске болести, које значајно утичу на њихово понашање и социјалну адаптацију.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

Карактеристике ученика са блажим сметњама у менталном развоју изискују прилагођавање приступа у наставном раду. Педагошке импликације су наведене оним редом којим су описиване њихове опште карактеристике.

КОГНИТИВНИ РАЗВОЈ

Когнитивни развој не зависи само од личности и активности појединца, већ и од његовог окружења. Интелектуалну ометеност не можемо „излечити“, али можемо обезбедити повољне околности за учење у складу са дететовим потребама и могућностима. Наш је задатак да препознамо на ком се развојном нивоу налази ученик и да задатке прилагодимо његовим сазнајним способностима.

С обзиром на природу мишљења, увек треба користити конкретна наставна средства. Придржавајте се принципа очигледности, али имајте у виду то да превелик број наставних средстава такође омета процес учења. Апстрактне концепте треба преносити у мањем обиму, повезујући их са конкретним примерима. Научене садржаје увек треба повезивати са животним потребама ученика, са његовим искуством и могућностима њихове примене. Постављени циљеви морају бити краткорочни, а награде за успешно изведену активност тренутне.

ПАЖЊА

Задатак треба да буде презентован тако што ће се ученику предочити ограничен број стимулуса. Из задатка уклањамо све оне информације и стимулусе који су небитни за његово решавање. Ученику усмеравамо пажњу на најважније податке, критичне за решавање задатка. Охрабрујемо и подстичемо ученика да одржи пажњу на задатку, краткотрајним додиром или речима у императивном облику (пази, види, стани, спреми се...). Тежину задатака постепено повећавамо.

ПАМЋЕЊЕ

Ученици из опште популације спонтано организују информације како би их лакше упамтили. Деци са лаком интелектуалном ометеношћу можемо помоћи тако што ћемо груписати објекте које опажају и које би требало да упамте. Груписање може бити просторно (објекти који припадају некој класи сврставају се у скупове са јасно ограниченим линијама) или временско (прво се приказују објекти једне категорије, а затим се, после краће паузе, приказују објекти друге категорије).

Најчешћа грешка коју наставници праве јесте да ученику са интелектуалном ометеношћу презентују велики број информација у кратком временском периоду. Ученик може да упамти мањи број података, под условом да се информација више пута понови и илуструје конкретним примерима. Затражите од ученика да понови шта сте рекли или да, са неколико речи, опише кључне елементе научног садржаја. Помозите ученику да повеже новостечену информацију са властитим искуством (нпр. „Видиш, девојчица из ове приче зове се Маја, баш као што се и твоја сестра зове Маја“). Уверите се да ученик разуме оно што би требало да упамти.

ГОВОР И ЈЕЗИК

Уколико ученик има било који поремећај говора и језика, затражите помоћ логопеда. Користите једноставне речи. Прилагодите своје излагање могућностима ученика. Повремено проверавајте да ли ученик разуме оно о чему говорите. Током излагања наставних садржаја користите макете, цртеже и слике. Избегавајте метафоричке изразе, идиоме и фразе.

Реченице би требало да буду кратке. У раду са млађом децом користите увек исте термине уз постепено увођење синонима.

МОТИВАЦИЈА

Познато је да ништа не успева тако добро као успех. Ако ученик има нагомилано искуство неуспеха, престаће да се труди. Да би ученик са лакоћом интелектуалном ометеношћу био мотивисан за учење, морате му пружити шансу да успешно изврши задатак. У почетку постављајте само оне задатке за које сте сигурни да ће их ученик са лакоћом извршити. Ученика треба јавно похвалити за сваки тачан одговор и за сваки тачно извршени задатак. Од наставника се не очекује да похваљује ученика без икаквог разлога, већ да ствара ситуације у којима ће постојати разлог да га похвали. Тек када ученик стекне самопоуздање, можемо га научити како да реагује на неуспех.

ПРОБЛЕМИ У ПОНАШАЊУ

Наставник треба да делује превентивно како ученик са интелектуалном ометеношћу не би испољио проблеме у понашању. Од почетка школовања треба неговати пријатну разредну атмосферу. Вршњачка едукација и други облици сарадничког учења имају позитиван утицај на прихваћеност деце са блажим сметњама у менталном развоју. Индивидуализован приступ овим ученицима омогућава им да стекну позитивна искуства у процесу учења. Тиме се развија њихово самопоуздање што умањује могућност појаве социјално неприхватљивих облика понашања. Непримерено понашање ових ученика често се погрешно тумачи. Импулсивност може бити резултат емоционалне незрелости а не свесне намере да се крше одређене норме понашања. Директан стил комуникације, коришћење колоквијалних израза и привлачење негативне пажње чести су код деце која потичу из одређених супкултурних слојева, као и код ученика који немају довољно развијене социјалне вештине. Наставник треба да затражи помоћ дефектолога у процесу креирања програма за развој социјалних вештина. Евентуална појава бизарног понашања могла би да укаже на дуалну дијагнозу, када се препоручује саветовање са дечјим психијатром.

ХИПЕРКИНЕТИЧКИ СИНДРОМ (ХИПЕРАКТИВНОСТ)

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Хиперкинетички или хиперактивни синдром са поремећајем пажње (АДХД) најчешћи је ментални поремећај код деце. Јавља се као последица неравнотеже између одређених хемијских супстанци у мозгу. Неравнотежа између ових супстанци може значајно да утиче на понашање детета, расположење, размишљање и пажњу. Поред детета, последице осећа и породица, у којој се јавља значајно повећан ниво стреса, као и учестала депресија.

Хиперкинетички поремећај са поремећајем пажње присутан је код три до десет одсто школске деце, а три пута је чешћи код дечака него код девојчица. Јавља се у првим годинама живота, а дијагностикује се најчешће при поласку детета у школу.

Дете са овим проблемом у сталном је покрету, узнемирено је, са изразито краткотрајном пажњом. Не може да истраје у започетим активностима. Прекида још незавршену активност како би отпочело нову, па и њу напустило недовршену. Хиперактивно дете би све да види, да додирне, привуче. Све што чује – оно би да види, без икакве селекције или скале вредности која би неким садржајима дала предност а неке занемарила. И најмањи шум или догађај привлачи дететову пажњу и одвлачи га од задате активности. Дете са хиперактивним проблемом не успева да прати упутства и не сналази се у групи и групним правилима. Није свесно свог проблема и не може да објасни своје понашање.

Хиперкинетички или хиперактивни поремећај карактеришу три основна симптома.

1) *Хиперактивност*. Дете је у сталном покрету, врполи се, устаје и шета по одељењу, не може да седи када ситуација то од њега захтева, претерано трчи, пење се у ситуацијама у којима је то неодговарајуће, често има проблем да се тихо игра, претерано прича.

2) *Импулсивност*. Даје одговоре исхитрено и непромишљено и пре него што се доврши питање, има проблем да сачека да дође на ред, често прекида друге (упада у разговор или игру).

3) *Поремећај пажње*. Тешко одржава пажњу на задацима или у игри, не обраћа пажњу на детаље и често прави грешке у изради задатака (које нису производ незнања), често не може да следи ни директне инструкције и не успева да доврши задатке или своје обавезе, има тешкоће у самосталном организовању задатака и активности, често избегава да започне рад на задацима који изискују трајнији напор, губи ствари и школски прибор, заборавно је у дневним активностима, лако га ометају спољашњи стимулуси.

Уколико се симптоми не лече правовремено и на одговарајући начин, могу имати велики утицај на смањење квалитета живота детета и његове околине. Код детета са АДХД-ом најчешће се јавља лош успех у школи, који је често знатно испод нивоа његових интелектуалних могућности, осећање усамљености и недостатак самопоуздања, неуспех у дружењу са осталом децом, неуспех у покушајима да се укључи у додатне школске и ваннаставне активности. Преко 50 одсто деце са овим проблемом не може да прати редован наставни план и програм, па се укључују у додатне часове за савладавање школског градива. Такође, испитивања показују да 35 одсто деце напусти школу, а само пет одсто стекне факултетско образовање. Уколико деца нису обухваћена одговарајућим третманом, проблеми се настављају и у адолесценцији, као и у одраслом добу.

НАЈЧЕШЋЕ ЗАБЛУДЕ У ТУМАЧЕЊУ УЗРОКА ПРОБЛЕМА

Погрешно је веровање да су деца са АДХД-ом лења и незаинтересована. Проблеми ове деце директно утичу на смањење посвећености и истрајности у активностима, што је посебно уочљиво у изради школских и домаћих задатака. Деца са овим проблемом често не могу да разумеју и запамте дате инструкције, не могу да изразе мисли на разумљив начин те да самостално усмере пажњу и одрже је на задатим активностима; имају озбиљнијих потешкоћа у писању и читању услед чега лако одустају и постају незаинтересована. Отуда је осмишљена и структурирана подршка одраслог неопходна.

Често се верује да је недостатак дисциплине у породичном окружењу главни „кривац“ за настанак овог поремећаја. Истраживања показују да су неадекватне васпитне мере заправо последица а не узрок овог поремећаја. Услед бројних проблема са којима се свакодневно сусрећу, родитељи ове деце често имају неадекватне и непримерене реакције. Усвајање ефикаснијег начина васпитања омогућиће разрешавање бројних проблема и отклањање многих тешкоћа деце са овим проблемом.

ПЕДАГОШКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ

ОРГАНИЗАЦИЈА ЧАСА

Због проблема са пажњом, дете са АДХД-ом треба да седи близу наставника, са што мање предмета на радној површини стола, као и у видном пољу. Наставник је тада у могућности да лакше прати и усмерава рад детета.

Наставне активности и задаци морају бити разноврсни. Активности које изискују мировање треба смењивати активностима које изискују кретање. На прве знаке умора (када

дете почиње да прекида рад, да се врпољи, прича и сл.), неопходно је променити активност, односно дати детету задужење које ће му задовољити потребу за кретањем.

Када се суочи са сложеним задацима (када треба да препише текст и одговори на питања или да изврши неку рачунску операцију), дете са АДХД-ом не успева да запамти упутства, не може да се сети редоследа радњи и тачног решења задатака. Због тога је важно давати краће задатке које дете може да обави у кратком временском року. Дуже и сложеније текстове и задатке треба делити на више мањих целина. У задацима треба смањити број захтева (да их не буде више од три).

Примереније је примењивати усмено испитивање, кратким питањима, што ређе у групи. Понекад деца са овим синдромом испољавају смањену координисаност у покретима, нарочито када су у питању сложене активности. Потешкоће се посебно јављају у писању и цртању, где деца са АДХД-ом имају проблем да организују различите покрете по утврђеном редоследу. Зато је потребно да наставник, у складу са могућностима конкретног детета, продужи време за израду задатака писаним путем.

Проблематично понашање биће ређе уколико дете може да предвиди активности, па је важно активности најављивати и држати се предвиђеног распореда.

Дете са АДХД-ом не би требало укључивати у активности које нису структурисане, добро организоване и које се врше без надзора одраслог. Такође, требало би избегавати такмичарске активности, као и активности у већим групама које се одвијају по сложенијим правилима.

КОМУНИКАЦИЈА

Детету са овим проблемом неопходно је обраћати се јасним, кратким и недвосмисленим реченицама. Из упутстава и налога треба избацити све непотребне изразе. Веома је корисно тражити од детета да понови захтев како би се проверило разумевање. Дете може да запише упутства, али је при томе потребно проверити исправност записаног. Такође, захтеви треба да буду прилагођени могућностима детета – не тражити од њега нешто за шта је унапред јасно да не може да реализује. На пример, тражење од ученика да седи и решава задатке двадесетак минута или да чека да наставник или родитељ заврши започети разговор са другим лицем, сигурно ће довести до непожељног понашања. Захтеве, упутства и објашњења требало би давати у ситуацијама у којима нема других стимулуса који би детету одвлачили пажњу. И правила која се постављају треба да буду јасна и једноставна, и пожељно је да буду видно истакнута. Уколико желимо да нас дете разуме и реализује захтев, треба избегавати формулације типа „ако–онда“. У постављању услова пожељна је формулација „када–онда“. Међутим, уколико детету том приликом задамо неколико захтева истовремено, врло је вероватно да неће моћи да их реализује (нпр. да препише текст са табле, уради задатке и сачека да наставник прегледа).

Ако дете почне на часу да се непримерено понаша, може се и невербалним ставом зауставити у неодговарајућој активности (стати поред њега, ставити му руку на раме, узети му свеску и погледати је и сл.). Корисни су и унапред договорени сигнали за умиривање (пуцање прстима, картице у боји или са сликама и сл.).

ПОХВАЛЕ, НАГРАДЕ И КАЗНЕ

Због своје импулсивности, дете са овим проблемом не размишља о ономе што ради у одређеном тренутку. Не може да предвиди последице својих поступака. Због тога доводи у опасност и себе и друге. Склоно је да поступа увек на исти начин иако је за сличне поступке раније било кажњавано. Дете нема намеру да лоше поступа – оно зна како би требало да се понаша у одговарајућој ситуацији, али без помоћи одраслог не може да спроведе одговарајућа правила понашања. Због тога је неопходан системски рад одраслог на развијању прво спољашње, а затим и унутрашње мотивације.

Ако се дете прихватљиво понаша, треба га наградити. Ако желимо да одустане од непримереног понашања, које није опасно ни по њега ни по друге, треба да игноришемо

такво понашање. Уколико се дете понаша непримерено и доводи у опасност и себе и друге, казна је неопходна. При томе треба имати на уму да ће одрасли, с обзиром на дететова честа неодговарајућа понашања, прибегавати све чешћим и строжим казнама, које неће имати ефекта. Такође, претерано кажњавање ће довести до тога да дете пажњу усмерава на избегавање казне а не на пожељне облике понашања.

Под наградама се не подразумевају само слаткиши, играчке и слично. Награде су и пажња коју одрасли посвећује детету када се адекватно понаша, наклоност и уважавање које испољава, као и давање могућности детету да обавља за њега пријатне активности. Дете треба наградити чим се примерено понаша. У пракси је често обрнут случај. Наставник пажњу усмерава на дете са овим проблемом када жели да га опомене, подсети на задатак и усмери на задату активност. Како дете настави да ради започето, наставник пажњу усмерава на неког другог. И тако се проблем наставља.

Подстицаји треба да буду за дете значајни. Похвале не треба давати уопштено, као у примеру „браво“, „ово си одлично урадио/урадила“ и слично. Дете неће моћи да разуме на шта се похвала конкретно односи.

С обзиром на то да се дете са АДХД-ом лако засити сваког понављања, награде би требало често мењати. Дете треба хвалити и због уложеног труда, а не само због оствареног резултата.

Дете са овим проблемом често доживљава неуспехе и критике наставника и родитеља, па може да створи слику о себи као о неспособном и лошем детету. Уколико се проблему не приђе системски и правовремено, дете са АДХД-ом може да развије поремећаје у понашању.

Коришћена литература:

1. AAIDD (2011). *Intellectual disability: Definition, classification, and system of support (11th ed.)*, AAIDD, Washington, DC.
2. Beirne-Smith, M., Ittenbach, R. F., Patton, J. R. (2002). *Mental retardation (6th ed.)*, Merrill Prentice Hall, Ohio.
3. Fernández, J. M. G., Cobacho, J. P., Adelantado, P. P. B. (2005). *Discapacidad intelectual: Desarrollo, comunicación e intervención*, CEPE, Madrid.
4. Глумбић, Н. (2010). *Ограсле особе са аутизмом*, Универзитет у Београду – ФАСПЕР (ЦИДД), Београд.
5. Graziano, A. M. (2002). *Developmental disabilities: Introduction to a diverse field*, Pearson Education Company, Boston.
6. Губерина Абрамовић, Д. (2008). *Приручник за рад с ученицима с посебним потребама интегрираним у редовну наставу у основној школи*, Школска књига, Загреб.
7. Хана, Ј. (2007). *Подршка у учењу деци са посебним потребама из спектра аутизма: Практичан водич за родитеље и особље у редовним школама и вртићима*, Републичко удружење за помоћ особама са аутизмом, Београд.
8. Јапунца Милисављевић, М. (2008). *Методика наставе математике за децу омеђену у интелектуалном развоју*, Универзитет у Београду – ФАСПЕР (ЦИДД), Београд.
9. Министарство просвете и спорта Републике Србије (2006). *Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања*, Просветни преглед, Београд.
10. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2009). *Обавезни стандарди за крај обавезног образовања*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
11. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2011). *Општи стандарди постигнућа – Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања (математика)*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
12. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2011). *Општи стандарди постигнућа – Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања (природа и друштво)*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
13. Министарство просвете и спорта Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (2011). *Општи стандарди постигнућа – Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања (српски језик)*, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
14. Moor, J. (2002). *Playing, laughing and learning with children on the autism spectrum: A practical resource of play ideas for parents and carers*, Jessica Kingsley Publishers, London.
15. СЗО (1992). *ИЦД-10 Класификација менталних поремећаја и поремећаја понашања*, ЗУНС, Београд.
16. Федели, Д. (2007). *Хиперактивно деце*, Evro-Giunti, Београд.
17. Ковачевић, Ј. (2007). *Деце са посебним потребама у редовној школи*, Учитељски факултет, Београд.

6. ПЛАНИРАЊЕ ЦИЉЕВА, ЗАДАТАКА И АКТИВНОСТИ

Савремена концепција наставе треба да омогући ученику конструкцију знања, односно процес активне изградње употребљивих знања и умења. То подразумева властити напор ученика, његово мишљење и активност. У савременом наставном процесу акценат више није на преносу информација, већ на стварању услова и могућности ученицима за самосталну конструкцију знања. Нагласак би требало да буде на процесу учења, улози и активностима ученика и исходима тог процеса. Каквог ће квалитета бити исход наставе, зависи од квалитета организације наставе/учења. У њеном току морају бити ангажовани виши мисаони процеси, који омогућавају ученику да разуме и интерпретира чињенице, примени научено знање у свакодневним животним ситуацијама, изводи закључке и аргументовано их образлаже и слично. Најчешћа смерница о томе које мисаоне активности и на који начин се развијају у школи садржи Блумова таксономија у когнитивном домену.

Бенџамин Блум са сарадницима креирао је таксономију циљева васпитања и образовања у три подручја: **когнитивном** (нове информације, мисаоне активности), **афективном** (осећања, склоности, интересовања, вредности) и **психомоторном** (физичке и перцептивне активности и вештине). Циљеве и исходе у когнитивном подручју разврстао је у шест основних категорија, које су хијерархијски уређене (према нивоу апстраховања), а то су: **знање, схватање, примена, анализа, синтеза и евалуација**. У доњој табели су дати нивои са примерима мишљења и типовима активности којима се ови различити мисаони процеси ангажују.

Компетенција	Демонстрирана знања и вештине	Активности којима се проверава оствареност исхода на датом нивоу
Знање	опажа, именује информације; зна датуме, податке, места, зна главне идеје	дефиниши, наведи, опиши, идентификуј, покажи, означи, изабери, испитај, именуј и сл.
Схватање	разуме информацију; преводи из једног у други контекст; интерпретира податке, упоређује, разликује; уређује, групише, открива узроке, предвиђа последице	резимирај, опиши, интерпретирај, повежи, процени, дискутуј, прошири
Примена	користи информације; користи методе, појмове, теорије у новим ситуацијама; решава проблеме користећи усвојене вештине или сазнања	примени, демонстрирај, покажи, реши, испитај, преобликуј, класификуј, експериментиши, истражи
Анализа	одређује структуру; организује делове; препознаје главни смисао; идентификује елементе	анализирај, издвој, уреди, објасни, класификуј, подели, упореди, изабери
Синтеза	користи старе идеје за стварање нових; генерише из датих података; повезује знања са другим областима; предвиђа закључке/закључује	замени, направи план, предвиди, формулиши, припреми, уопшти, поново напиши

Евалуација	упоређује, утврђује сличности и разлике између идеја; процењује вредност теорија и излагања; бира на основу рационалних аргумената; утврђује вредност података; препознаје субјективност	процени, одлучи, оцени, провери, тестирај, измери/одмери, предложи, изабери, просуди, објасни, закључи, резимирај

Бројни аутори су разматрали и проверавали ваљаност хијерархијских структура Блумове таксономије у когнитивном подручју. Међу њима су и Андерсон и Кратвол, који су проширили таксономију комбинујући когнитивне процесе и димензије знања. Управо оваква таксономија може да олакша наставницима планирање наставе, односно прецизније формулисање циљева и операционализацију исхода.

Ова ревидирана таксономија подразумева две димензије сазнавања:

- **знање** – знање чињеница; знање појмова и структуре појмова (концептуална знања); знање постојања и процедура (процедурална знања), и свести о сазнајним процесима, као и учење сазнајних процеса потребних за сазнавање других знања (метакогнитивна знања);
- **когнитивне процесе.**

Користећи ову таксономију у планирању наставе кроз планирање циљева наставне јединице, наставник ће много јасније усмеравати сазнајне процесе које жели да ангажује код ученика, као и врсте знања којима ученик треба да овлада у процесу учења. Такође, ова таксономија омогућава наставнику да проверава оствареност циљева и исхода, као и да планира и реализује праћење и оцењивање напредовања ученика.

Много је лакше проверавати квалитет и прецизност осмишљених циљева наставних јединица у односу на ову таксономију. Као што је познато, сврха одређивања циљева часа јесте да се прецизно дефинише шта је то што ученик треба да научи на датом часу. У доњој табели су дати примери нејасно формулисаних циљева, који неминовно доводе до проблема у планирању, достизању и вредновању квалитета образовних постигнућа ученика.

Нејасно дефинисани циљеви часа	Нејасно дефинисани исходи часа	Експлицитно и конкретно дефинисани циљеви часа	Експлицитно и конкретно дефинисани исходи часа
➤ Обрада песме <i>Вишњицица род родила</i>	➤ Ученици знају и изводе песму <i>Вишњицица род родила</i>	➤ Оспособљавање ученика за певање песме <i>Вишњицица род родила</i> солмизацијом	➤ Ученици умеју да певају песму <i>Вишњицица род родила</i> солмизацијом

Да би час био успешно реализован, неопходно је избећи замке планирања превеликог броја циљева за један наставни час, као и нејасно или прешироко формулисаних циљева. Ако је нејасно шта је циљ часа, немогуће је проценити да ли је он реализован. Такође, неће бити јасно који су очекивани исходи тог часа. Зато при планирању и реализацији часова треба имати на уму:

- конкретно дефинисани циљеви часа;
- усклађеност циљева и стандарда постигнућа ученика;
- прецизно одређене активности ученика;

- разноврсност активности ученика;
- релевантност активности у односу на циљ;
- број предвиђених активности за реализацију циља;
- трајање активности;
- остварљивост циљева за предвиђено време активности.

При планирању наставних часова, наставник се, поред осталог, руководи и следећим питањима:

- Који је циљ/су циљеви часа? Који су очекивани ефекти/исходи?
- На које начине ће се циљ/циљеви остварити?
- Шта ученици раде на часу (које активности обављају)?
- У којој мери су активности ученика разноврсне и сврсисходне у односу на предвиђени циљ и ефекте?
- На које начине су уважена искуства ученика и ранија сазнања?
- На које начине се остварује повезаност са претходно наученим градивом из датог предмета?
- Шта може бити тешкоћа у реализацији припремљеног часа? Који се проблеми очекују?
- На основу којих активности/показатеља ће наставник знати да је одређени час успео?

ЛОГИЧКО И КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ

Како би се ученици припремили да користе читав низ вештина и развију различите облике мишљења и понашања, како би могли да тумаче и повезују информације у смислене целине и идеје, које ће затим и практично примењивати, у настави морају бити заступљени и виши мисаони процеси.

Логичко мишљење користи логичка правила закључивања приликом решавања проблема, а то су:

- **дефинисање** појаве;
- уопштавање појаве – извођење општег из појединачног (**индукција и класификација**);
- закључивање о појединачном на основу општег (**дедукција**);
- **поређење** – утврђивање једнакости, разлика или сличности;
- **допуњавање целине** (комплементарност);
- **обртање процеса** (реверзибилност);
- разлагање на делове у циљу уочавања њиховог односа и склапање целине од делова (**анализа и синтеза**).

Критичко мишљење има све карактеристике логичког мишљења, али укључује и преиспитивање, процењивање и просуђивање или вредновање у односу на одговарајући критеријум.

Критичко мишљење је сложен мисаони процес, којим се:

- активирају сви потенцијали јединке;
- предмет проучавања сагледава са различитих аспеката;
- промишља се, закључује, предвиђају се исходи неког догађаја и понашања;
- има јасан циљ;

- може бити креативан, јер се информације преобликују, осмишљавају се алтернативни поступци и сл.

Основа за развој *критичког мишљења* је развој способности децентрације – сагледавање појаве са различитих аспеката (јавља се између 7. и 9. године и развија интензивно до 11. године).

Процес *критичког мишљења* креће од неке идеје која се анализира, преиспитује, упоређује са другим сличним и супротним идејама; затим се заузима став о тој идеји или се формулише нова идеја.

Неопходно је да се у наставном процесу, у оквиру свих наставних предмета, од ученика захтева:

- да доносе закључке или процењују ваљаност и утемељеност изнетих закључака;
- да на различитим примерима из свакодневног живота уочавају разлику између чињеница и субјективног тумачења чињеница;
- да износе аргументе у прилог одређене тврдње или против ње;
- да тумаче поруке, како оне експлицитно дате, тако и оне скривене између редова;
- да препознају угао гледања из којег неко говори, да пореде и вреднују различита гледишта;
- да самостално уочавају и формулишу проблеме;
- да предлажу различита решења проблема.

ТЕХНИКЕ ПОДСТИЦАЊА МИШЉЕЊА У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

Наведени примери само су неки од погодних техника које подстичу различите нивое мишљења. Примери предложених техника погодни су за примену у свим предметима, у свим фазама наставног процеса, као и на различитим типовима часова. Омогућавају индивидуализован и диференциран приступ, прилагођен различитим могућностима деце.

• Мозгалица	Слободно асоцирање на неку тему, идеју, појам, са циљем да се добије што више могућих начина за размишљање о њој; све се записује, без селекције.
• Коцкарење	У односу на извучени број ученици извршавају тражени захтев. 1. Опиши 2. Упореди 3. Повежи 4. Рашчлани 5. Примени 6. За/против
• Графичко представљање (Венов дијаграм)	Разврставање сличности и разлика између две или више појаве, чиме је омогућено организовање података у категорије
• Инсерт техника	Наведени примери захтева уз читање текста омогућавају метакогнитивни приступ учењу, као и повезивање претходно наученог. • Шта знам о тој теми? <i>означи +</i> • Шта је ново што сам сазнао/-ла? <i>заокружи</i> • Шта ме је изненадило и зашто? <i>означи *</i> • Шта ми је било посебно занимљиво? <i>означи !</i> • Шта ми је нејасно? <i>означи -</i>
• Читање са предвиђањем	Погодно за развој логичког и критичког мишљења

Метакогнитивном знању, о којем је било речи на претходним странама, не посвећује се довољна пажња у нашем образовном систему. Неопходно је у наставном процесу научити ученике да управљају сопственим учењем, како би могли да размишљају о сопственим изборима, процењују њихову успешност, постављају циљеве за своје учење, као и свој даљи развој. Ученик са развијеном метакогницијом познаје себе, односно има свест о сопственим јаким и slabим странама у учењу. Поред тога, ученици који уче метакогнитивно могу да анализирају захтеве како би размотрили различите могућности у њиховом извршењу и умеју да образложе зашто су се одлучили баш за тај начин рада. У наставном процесу наставник може одговарајућим активностима да усмерава ученике да објасне задатак својим речима, да разговара са ученицима о томе шта све треба учинити у припреми рада на задатку, у току рада, и после завршетка, да дискутује шта је то што ученици уче лако, а шта не, и међусобно размењују шта су о себи ново научили у току израде задатка.

Кроз наведене примере питања, ученицима је омогућено метакогнитивно учење. Питања се односе на припрему за читање одређене лекције, а могу се примењивати и при најави нове наставне теме, одређеног садржаја или појма.

Пример метакогнитивних питања
Прочитај <u>наслов</u> , па одговори на питања:
• Шта мислиш шта је описано у тексту?
• Шта знаш о томе? Напиши/испричај.
• Шта би волео/-ла да сазнаш о томе? Напиши/испричај.
• Прочитај текст пажљиво.

ПИТАЊА, ЗАДАЦИ, НАЛОЗИ

Задаци се могу груписати у:

- *задацик ошворенош шшш*, као на пример: кратак одговор, допуњавање реченица одређеним речима, есеј, допуњавање табеле... и
- *задацик зашворенош шшш*: спаривање, двочлани (алтернативни) избор, вишеструки избор, ређање по задатом критеријуму, исправљање понуђених одговора и сл.

Приликом формулисања задатака спаривања, пожељно је дати један појам или више објашњења који ће остати неповезани, али то обавезно треба напоменути у самом захтеву.

Алтернативна питања могу се допунити захтевом да се, уколико је тврдња нетачна, напише тако да буде тачна, како би се избегао висок степен погађања.

У табели су дати примери задатака вишеструког избора који захтевају ангажовање сложенијих мисаоних процеса.

Примери задатака вишеструког избора	
Задаци уочавања сличности и разлика	Заокружи слова испред тачних одговора. Издвој сличности између наведених живих бића: девојчица, пас, орао, штука. а) Сва наведена бића спадају у групу сисара. б) Сва наведена бића спадају у групу сваштоједа. в) Сва наведена бића крећу се у потрази за храном. г) Сва наведена бића живе на копненим стаништима.

Задаци уочавања узрока и последица	Заокружи слова испред тачних одговора. Од наведених активности људи издвој оне које доводе до нарушавања односа у природи. а) одлагање отпада у реку б) усвајање закона о заштити угрожених биљних врста в) постављање хранилица за животиње г) пошумљавање д) испуштање хемијских средстава у земљиште ђ) лов животиња у време њиховог размножавања и неговања младунаца

Основна правила при формулисању задатака:

- задаци треба да буду граматички, правописно и стилски исправни;
- избегавати упитне реченице – не *Како...?*, већ *Опиши...* и *Објасни...*;
- користити речи које су добро познате ученицима;
- формулисати реченице (исказе) на нов начин, а не онако како су дати у уџбенику;
- ако се не може избећи негација, потребно ју је подвући или зацртити;
- род и број у понуђеним одговорима у задацима са вишеструким избором треба да буду усаглашени са родом и бројем у основном исказу (*Заокружи слово испред тачног одговора или Заокружи слова испред тачних одговора*);
- једним задатком се испитује један појам;
- одговарање на једном задатку не сме да усмерава одговарање на другом нити да зависи од одговарања на друго питање;
- не постављати ученицима задатке „замке”, у којима се мере интелектуалне способности, а не знање;
- не формулисати задатке који су намењени трагању за оним што ученик не зна, односно што је недовољно обрађено;
- избегавати тривијалне задатке;
- поставити јасно упутство шта се од ученика тражи и како треба да одговори и дати му све елементе потребне за решавање задатка;
- задатке уредити по сложености или по сличности.

Питања, налози и задаци могу да траже од ученика:

- проналажење сличности и разлика између података, феномена, појмова;
- проналажење хијерархијски надређених и хијерархијски подређених појмова за појам који се учи;
- проналажење сопствених примера и илустрација за дати појам;
- класификовање неких појава;
- сумирање појединачних налаза и закључака;
- самостално вредновање неких чињеница (шта је важније а шта мање важно, шта је тачније итд.);
- ређање у неки смислени редослед (на пример логички, хронолошки);
- налажење синонима, сличних речи и антонима за термине којима су означени појмови у лекцији;
- одређивање кључних речи у лекцији или главних идеја у прочитаном тексту уз образлагање;
- самостално временско и просторно лоцирање неке појаве;

- навођење примера за практичну примену знања које се учи;
- успостављање просторних, временских и узрочних веза између конкретних појава, чињеница и догађаја.

ОЦЕЊИВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Разговор са ученицима једна је од основних активности наставника, који се јавља у континуитету, у свим фазама наставног процеса. Без обзира на то које је све поступке наставник спроводио у процесу оцењивања – посматрање, усмено и писмено испитивање, тестирање, оцењивање ученичких радова, оцењивање домаћих задатака – са ученицима је неопходно разговарати о:

- планираним исходима и очекиваним постигнућима;
- ефикасним начинима наставе и учења којима ће се остварити дефинисани циљеви и исходи;
- критеријумима оцењивања;
- оствареним резултатима;
- начинима побољшања успеха и конкретним корацима.

Оцењивање у наставном процесу може бити:

- наставниково оцењивање ученика;
- заједничко оцењивање наставника и ученика;
- међусобно оцењивање ученика без учешћа наставника;
- самооцењивање ученика.

Што се процеса самооцењивања ученика тиче, у табели су дате само неке од тврдњи уз помоћ којих ученик може да прати и оцењује свој рад. Од изузетне је важности омогућити ученицима промишљање на ова и слична питања и на самим часовима, како би могли да развију метакогнитивне навике и оспособе се за самостално управљање процесом учења и напредовања.

Пожељно је да наставник са учеником продискутује резултат самопроцене и заједно са учеником планира даље кораке у раду.

Тврдње	Најчешће	Повремено	Ретко	Никад
Могу да објасним својим речима шта треба да урадим у задатку.				
Одређујем циљ пре сваког учења.				
Знам шта учим лако, а шта тешко у новој лекцији.				
Знам шта ми помаже при учењу тежег градива.				
Могу да поставим три питања у вези са лекцијом.				
Пре учења нове лекције размишљам о наслову и присећам се шта већ знам о томе.				
Могу да одредим кључне речи у новој лекцији.				
При учењу нове лекције могу да одговорим на питања: Шта? Где? Како? Зашто?				
Користим различите изворе информација, самостално или уз помоћ одраслих.				
Постављам питања одраслима када ми треба појашњење дела лекције или лекције у целини.				

Ученицима је, без обзира на узраст, потребна подршка наставника у виду:

- указивања на оно што је успешно урађено у претходној фази рада;
- конкретног усмерења на оно што је још потребно да науче или ураде;
- сугестија о различитим начинима рада у наредној фази учења;
- подстрека када покажу напредак у учењу.

У процесу праћења и вредновања напредовања ученика треба избегавати честе, а недовољно прецизне и јасне повратне информације, као на пример: *Ниси се довољно поштрудио/-ла... Следећи пут у усменом одговарању мораш да будеш сигурнији/сигурнија... Ниси довољно знао/-ла о...* Оваква упутства треба конкретизовати и везати за одређени планирани циљ учења и исход или стандард постигнућа ученика, као и даље конкретне кораке које од ученика очекујемо. Ово је само један од могућих начина давања адекватне повратне информације ученику на његово, на пример, усмено одговарање: *Показао/-ла си да правиш разлику између повољног и неповољног утицаја човека на природу (основни ниво). За следеће одговарање треба да научиш основне мере заштите живе и неживе природе (средњи ниво)...* Управо у овом процесу размене наставник користи прилику да развије и ојача и метакогнитивне капацитете ученика, о чему је било речи у претходним поглављима.

У том смислу, квалитетан и користан извештај о раду и напредовању ученика треба да:

- буде јасан и лако разумљив;
- опише ученикова постигнућа у односу на дефинисане исходе;
- јасно прикаже наредне кораке у учењу;
- укаже на развојне потребе ученика;
- садржи запажања наставника о позитивним личним особинама ученика;
- буде саопштен у правилним размацима и роковима са којима су сви упознати.

7. ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ОСТАЛО	УКУПНО
Извођење музике	16	10	26
Слушање музике	6	2	8
Стварање музике		2	2
УКУПНО	22	14	36

8. ГОДИШЊИ ПЛАН (РАСПОРЕД) НАСТАВНОГ ГРАДИВА

МЕСЕЦ: СЕПТЕМБАР

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	1.	МИ ИДЕМО ПРЕКО ПОЉА – М. Васиљевић	обрада и обнављање	фронтални, групни, рад са текстом	демонстрација, разговор	удбеник, музички инструмент, CD	
	2.	ШАПУТАЊЕ – Н. Херцигоња	обрада и обнављање	фронтални, групни, у пару, индивидуално	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, ликовна илустрација, CD	
	3.	ДЕЦА СУ УКРАС СВЕТА – М. Субота	обрада и обнављање	фронтални, групни, индивидуални, у пару	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, CD, слика	
	4.	МАЈИ ПАЧИЋИ – непознати аутор	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, металофон, CD, илустрација	

МЕСЕЦ: ОКТОБАР

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	5.	ИЗГУБЉЕНО ПИЛЕ, В. Томерлин – 3. Васиљевић ПРИМА И СЕКУНДА ВОЛТА	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, пано, Орфов инструментариј, CD	
	6.	ЛАЗАРА МАЈКА КАРАЛА – Народна из Србије	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD	
	7.	НА ЛИВАДИ ПОД ЈАСЕНОМ – Милоје Милојевић	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD	
	8.	ЈЕСЕН – Б. Николић	обрада и обнављање	фронтални, групни, рада са текстом	демонстрација, разговор	удбеник, музички инструмент, CD	

МЕСЕЦ: НОВЕМБАР

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	9.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – ADAGIO – Т. Албинони	обрада и обнављање	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор	учбеник, музички инструмент, CD	
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	10.	ВИШЊИЧИЦА РОД РОДИЛА – Народна из Србије	обрада и обнављање	фронтални, групни, у пару	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, CD	
	11.	РАСТИ, ЦВЕТАЈ – Из Француске Поставка тона <i>си</i> .	обрада и обнављање	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструменти (клавиr, металофон), пано са песмом, CD	
	12.	У МИЛИЦЕ – Народна из Србије	обрада и обнављање	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, CD	
	13.	НОЋ ЈЕ ТИХА, МИРНА – Д. Христов	обрада	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, CD	

МЕСЕЦ: ДЕЦЕМБАР

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	14.	СОЛМИЗАЦИЈА – Р. Роџерс	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, металофон, пано са песмом, CD	
	15.	ПЕСМА О СТУПЊЕВИМА – 3. Васиљевић ПОЛУСТЕПЕН – 3. Васиљевић	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, металофон, CD, слике, пано са песмом	
	16.	БЛИСТАЈ, ЗВЕЗДО МАЛА – В. А. Моцарт	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, CD	
	17.	НОВОГОДИШЊА ПЕСМА – П. Ступел	обрада и обнављање	фронтални, групни, индивидуални, у пару	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, слика, Орфов инструментариј, CD	
	18.	СНЕЛА КОКА ЈАЈЕ – М. Васиљевић	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, CD, пано са песмом	

МЕСЕЦ: ЈАНУАР

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	19.	ХИМНА СВЕТОМ САВИ – К. Станковић	обнављање и обрада	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, слика, CD	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	20.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Из Литургије С. Ст. Мокрањца	обнављање и обрада	фронтални, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом, усмено излагање	учбеник, музички инструмент, CD	

МЕСЕЦ: ФЕБРУАР

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	21.	У ЛИВАДИ ПОД ЈАСЕНОМ – Народна из Србије	обнављање и обрада	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, пано са песмом, CD, илустрација	
	22.	ЈА ПОСЕЈАХ ЛУБЕНИЦЕ – Народна из Србије	обнављање и обрада	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, пано са песмом, илустрација – слика, CD	
	23.	ПТИЦЕ СЕ ВРАЋАЈУ – народна из Немачке	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, песма – прича, пано са песмом, CD	
	24.	ЖУТА КУЋА – Народна из Србије	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, пано са песмом, CD, слике	

МЕСЕЦ: МАРТ

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	25.	ПРЕСТАЈ, ПРЕСТАЈ, КИШИЦЕ – народна из Србије	обрада и обнављање	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, пано са песмом, CD	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	26.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Фрулашки разговор – Бора Дугић	обнављање и обрада	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом, усмено излагање	удбеник, музички инструмент, слике, слике инструмената, фрула, CD	
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	27.	ПРОЛЕЋЕ У ШУМИ – Из Финске	обнављање и обрада	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, триангл, CD	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	28.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Камиј Сен Санс – Карневал животиња – (Кенгур, Акваријум и Финале)	обнављање и обрада	фронтални, групни, у пару, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	удбеник, музички инструмент, CD, слике	

МЕСЕЦ: АПРИЛ

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	29.	ХИМНА ОДЕЉЕЊА	обнављање и обрада	фронтални, у пару, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	30.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Мала ноћна музика – Менует, В. А. Моцарт –	обнављање и обрада	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, илустрације, CD	

МЕСЕЦ: МАЈ

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	31.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Словенска игра бр. 1 – А. Дворжак	обнављање и обрада	фронтални, групни, индивидуални, у пару	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, слике, CD	
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	32.	ИНТЕРВАЛИ	обнављање и обрада	фронтални, групни, индивидуални, у пару	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, картице, CD	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	33.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Лабудово језеро – Петар Иљич Чајковски	обнављање и обрада	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, слике, CD	
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	34.	У ИВАНА ГОСПОДАРА – Из Црне Горе	обнављање и обрада	фронтални, групни	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, CD	

МЕСЕЦ: ЈУН

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: 4.

НАСТАВНА ТЕМА	РЕД. БР.	НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	ТИП ЧАСА	ОБЛИК РАДА	НАСТАВНА МЕТОДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	35.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ „Пролеће” из <i>Четири годишња доба</i> – А. Вивалдија	обнављање	фронтални, групни, индивидуални, у пару	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD, слике	
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	36.	МОЈА ОМИЉЕНА ПЕСМА МОЈА ОМИЉЕНА КОМПОЗИЦИЈА	систематизација	фронтални, групни, индивидуални	демонстрација, разговор, рад са текстом	учбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD	

9. ПИСАНЕ ДНЕВНЕ ПРИПРЕМЕ ПО НАСТАВНИМ ЈЕДИНИЦАМА

Редни број: 1.	Наставна јединица: МИ ИДЕМО ПРЕКО ПОЉА – М. Васиљевић	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: индивидуални, фронтални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност – Обнављање основних музичких појмова – Упознавање са уџбеником Ученици имају задатак да се подсети основних музичких појмова из трећег разреда. Ову активност ученици изводе самостално или у групи.		
2. активност Рад у групама. Свака група има свој задатак: – изражајно читање текста песме – драматизација текста песме – ликовна илустрација текста песме – анализа нотног текста песме – обрада нотног текста парлато са тактирањем – обрада песме по слуху (уз помоћ наставника) Извештавање група Заједничко извођење песме са клавирском пратњом или без ње.		
3. активност Ученици самостално попуњавају рам у уџбенику Моја омиљена песма. Техником грозд ученици презентују своју омиљену песму. Песма која има највише гласова изводи се, са инструменталном пратњом или без ње.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 2.	Наставна јединица: ШАПУТАЊЕ – Н. Херцигоња	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме по слуху		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, у пару, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, ликовна илустрација, CD		
ТОК ЧАСА		Уводни
1. активност		
Ученици уз помоћ наставника обнављају, певају песму Ми идемо преко поља, уз инструменталну пратњу.		Главни
2. активност		
Обрада песме по слуху: Шапутање – Н. Херцигоња		
Рад у групама. Свака група има свој задатак: - изражајно читање текста песме - драматизација текста песме уз кореографију - ликовна илустрација текста песме - обрада песме по слуху (уз помоћ наставника)		
Извештавање група		Завршни
Заједничко извођење песме са клавирском пратњом или без ње.		
3. активност		
Техником ланац ученици обнављају динамичке ознаке које су дате у нотном тексту песме.		
Ученици у пару или групи изводе обрађену композицију Шапутање.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 3.	Наставна јединица: ДЕЦА СУ УКРАС СВЕТА – М. Субота	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа:		
- Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме по слуху - Оспособљавање ученика за активно слушање музике		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, у пару, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD, слика		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
- Ученици уз помоћ наставника певају песму <i>Шајкушање</i>, уз инструменталну пратњу. - Обратити пажњу на поштовање динамичких ознака приликом извођења песме.		
2. активност		
Ученике поделити у мање групе. Учитељ чита текст песме, а ученици подељени у мање групе имају задатак да:		
- покретом, - знаком, - цртежом, што оригиналније прикажу текст песме.		
Свака група показује свој знак. Након тога учитељ пева песму, а затим заједно са ученицима изводи песму. Скренути пажњу на задатак у уџбенику: – Колико различитих делова има песма? Ученици треба да уоче да постоје два различита дела, и то:		
1. део – од почетка до знака за репетицију и 2. део – рефрен од знака за репетицију до краја песме.		
3. активност		
Слушање музике		
Антонио Вивалди – Четири годишња доба , Јесен (ученици пишу своја запажања). Свака група добија задатак.		
1. задатак: ликовна илустрација слушане композиције, коју ученици раде у уџбенику, раму за илустрацију.		
2. задатак: препознавање музичких инструмената, група покушава да каже понешто о сваком.		
3. задатак: литерарна илустрација слушане композиције (песма, кратак текст, прича).		
4. задатак: драматуршки приказ слушане композиције.		
Свака група презентује свој задатак.		
Учитељ исписује назив композиције и име композитора на табли а ученици у своје уџбенике.		
Литература: уџбеник, енциклопедија, Музичка читанка, интернет, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 4.	Наставна јединица: МАЛИ ПАЧИЋИ – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме - Оспособљавање ученика за активно слушање музике		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, металофон, CD, илустрација		
ТОК ЧАСА		
1. активност - Ученици уз помоћ наставника обнављају, певају песму <i>Ми идемо преко поља</i>, уз инструменталну пратњу. - Ученици певају и свирају на металофону песму. - Учитељ може заједно са ученицима да осмисли музичку игру или да предложи да ученици сами осмисле музичку игру.		Уводни
2. активност Обрада песме <i>Мали пачићи</i> Песма <i>Мали пачићи</i> може се обрадити на следећи начин: - учитељ или један ученик изражајно чита текст песме, - затим поставља питања: кавим расположењем одише текст песме, каквим темпом би ученици певали песму..., - учитељ изражајно пева песму са инструменталном пратњом или без ње, - ученици са учитељем певају песму, - изражајно певање песме, - учитељ, поштујући музичке ознаке, пева још једном песму, а ученици уочавају на који начин је песма отпевана; ученици уочавају понављање првог дела песме, - учитељ скреће пажњу на дијалог Марије и Лазара у уџбенику. Они објашњавају нови музички знак, <i>репетицију</i> (како се пише и шта значи када се нађе у нотном тексту). У уџбенику Марија јасно објашњава како се зове, пише и шта значи знак за репетицију. Ученике упућивати да користе уџбеник, који ће им бити од помоћи приликом рада по групама. Празан линијски систем може послужити да ученици провежбају писање нота и пауза.		
3. активност Слушање музике Камиј Сен Санс – <i>Кенџур – Карневал живоџиња</i> Ученици имају задатак да илустрацију слушану композицију. Уводни разговор са ученицима (подсетити ученике на изражајна средства, ликовне и музичке уметности које уметник користи да дочара своје утиске и инспирацију. Ученици пажљиво слушају непознату композицију, подељени у групе или индивидуално, са задатком да напишу или нацртају своје импресије инспирисани слушаном композицијом.		Завршни
Литература: уџбеник, АУН, енциклопедија, Музичка читанка, интернет, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 5.	Наставна јединица: ИЗГУБЉЕНО ПИЛЕ, ПРИМА И СЕКУНДА ВОЛТА	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме по слуху		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, пано, Орфов инструментариј, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Ученике распевати певањем песама Деца су украс светиа и Шаћућање са инструменталном пратњом или без ње.		
2. активност		
Музичка игра Изгубљено пиле – 3. Васиљевић		
Изгубљено пиле обрадити као музичку игру на начин како је описано у уџбенику. По завршетку игре питати ученике шта су уочили када су певали и играли. Како су певали 1. пут, а како 2. пут. Да ли су исто певали први и други пут?		
Ако је могуће, обрадити песму и са нотног текста, где ће ученици уочити нов музички знак – 1. приму и 2. секунду волти. У уџбенику Марија објашњава шта су прима и секунда волта.		
3. активност		
Ученици на ритмичким инструментима треба да осмисле пратњу.		
Ако у школи нема дечијег Орфовог инструментарија, учитељ, са ученицима, може да пусти машини на вољу...		
Ритмички инструменти могу да буду:		
➤ две оловке, ➤ кесица са каменчићима, ➤ кесица са металним новцем, ➤ пластична флаша са песком, пиринчем или пасуљем.		
Код ове врсте дечијег стваралаштва можемо увести и диригента (један ученик стаје испред одељења – ансамбла) и њиме руководи.		
Литература: уџбеник, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 6.	Наставна јединица: ЛАЗАРА МАЈКА КАРАЛА – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Као уводну активност у функцији распевавања поновити музичку игру <i>Изјубљено ђиле</i> .		
2. активност		
Поставка тонске висине <i>ла</i> кроз обраду песме <i>Лазара мајка карала</i> са утврђивањем тактирања на три. Ученици тактирају десном руком, а учитељ обавезно тактира левом руком као у огледалу (један – покретом руке доле, два – споља и три – горе).		
Приликом обраде песме са нотног текста сви ученици треба прво да изговоре текст без певања, са акцентом и тактирање.		
Кроз разговор скренути ученицима пажњу на Маријина питања у уџбенику:		
- Којим тоном почиње песма? - Где се тон <i>ла</i> налази?		
Дати прилику да ученици сами у уџбенику на већ одређеном месту напишу тон <i>ла</i> .		
Прочитати <i>парлајто</i> солмизацијом нотни текст са тактирањем, а затим отпевати солмизацијом уз подршку учитеља. Ако има ученика који користе металофон, потребно је проверити да ли ученици знају где се налази тон <i>ла</i> на инструменту. На крају, ученици певају песму са текстом, а ако је могуће, користити и инструменталну пратњу на металофону или фрулици.		
3. активност		
Драматизација песме по групама (5–6 ученика), свака група самостално ради, односно има задатак да драматизује текст песме <i>Лазара мајка карала</i> . Након тога следи извештавање група уз подршку наставника да ученици који се не истичу, превише или уопште, на часовима музичке културе, нађу начин да се изразе и стекну сигурност.		
Литература: уџбеник, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 7.	Наставна јединица: НА ЛИВАДИ ПОД ЈАСЕНОМ – М. Милојевић	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Час започети слушањем музике, препознавањем слушаног примера уз ликовну илустрацију. То би могао да буде <i>Свадебни марш</i> Ф. Менделсона.		
2. активност Обрада песме са нотног текста: <i>На ливади под јасеном</i> – Милоје Милојевић Обрада темпа <i>moderato</i> кроз обраду песме са нотног текст <i>На ливади под јасеном</i> – Милоје Милојевић. Композицију обработити на неки од већ поменутих начина. Ученици уз помоћ учитеља: – анализирају текст песме, – анализирају нотни текст (скренути пажњу на знакове изнад и испод нота, упутити ученике да погледају шта кажу Марија и Лазар, какви су то нотни знаци и како се зову), – извести <i>парлајто</i> са тактирањем, – певати песму <i>солмизацијом</i>, – певати песму са текстом и – изражајно певати песму са инструменталном пратњом или без ње. Ако до тада ученици нису уочили знак moderato у горњем левом углу, учитељ скреће пажњу на нови знак за темпо и његово значење (<i>Moderato</i> је италијанска реч која означава умерено, односно да треба певати или свирати умереном брзином). Песму <i>На ливади под јасеном</i> пробати да са ученицима <i>двогласно</i>, што је заиста тешко, или први – <i>јорњи глас</i> да ученици певају, а други – <i>доњи глас</i> да свирају на металофонима, водећи рачуна о динамичким ознакама датим у нотном тексту. Уколико у школи постоје ритмички инструменти, поделити их једној групи ученика да би пратили песму. Ученици могу да свирају оба гласа на металофону.		
3. активност Ученици самостално попуњавају рам у уџбенику Моја омиљена песма. Техником грозд ученици презентују своју омиљену песму. Песма која има највише гласова изводи се, са инструменталном пратњом или без ње.		
Литература: уџбеник, интернет, Музичка читанка, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 8.	Наставна јединица: ЈЕСЕН – Б. Николић	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Час може почети обнављањем пеме <i>На ливади под јасеном</i> (певањем или свирањем, или и певањем и свирањем).		Уводни
2. активност Кроз обраду песме по слуху, <i>Јесен – Б. Николића</i>, обрадити динамичке ознаке <i>крешендо</i> и <i>декрешендо</i>. <i>1. начин</i> Обраду песме <i>Јесен</i> започети обрадом текста: – учитељ или један ученик изражајно чита текст песме, – заједничка психолошка обрада текста; учитељ поставља питања: каквим расположењем одише текст, каквим темпом би се песма павала..., – учитељ изражајно пева песму са инструменталном пратњом или без ње, – ученици са учитељем певају песму, – учитељ, поштујући динамичке ознаке, пева још једном песму, а ученици уочавају на који начин је песма отпевана динамички (ученици уочавају постепено појачавање – <i>crescendo</i> и утишавање – <i>decrescendo</i>), – појашњење шта је <i>crescendo</i> и <i>decrescendo</i> дају Марија и Лазар у уџбенику. <i>2. начин</i> Један од начина обраде песме по слуху <i>Јесен</i>, може бити са активирањем ученика, и то: – ученике поделити у мање групе (5–6 ученика) са два различита задатка, – ликовна илустрација текста и – драматизација текста. Време предвиђено за рад у групи је 10 минута, након чега групе извештавају. Учитељ изражајно, поштујући динамичке ознаке, пева песму, након чега и ученици певају. Разговору о динамици помоћи ће Марија и Лазар објашњењем шта је <i>crescendo</i> и <i>decrescendo</i>.		
3. активност Ученици у групама певају песму уз инструменталну пратњу учитеља.		Главни
Литература: уџбеник, интернет, Музичка читанка, CD		
		Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 9.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – ADAGIO – Т. Албинони	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обрада темпа Adagio • Обнављање основних музичких појмова • Оспособљавање ученика за активно слушање музике		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, индивидуални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Час почети певањем песме која је у бржем темпу и која ће послужити за прављење разлике у брзини извођења и темпу у односу на слушану композицију.		
Ову активност ученици изводе самостално или у групи.		
2. активност		
Слушање музике		
ADAGIO – Т. Албинони		
Ученици пажљиво слушају за њих непознату композицију. Следи задатак да напишу своје импресије инспирисани слушаном композицијом. Ученици по завршеном задатку читају своје радове.		
Када је завршено читање дечијих радова, учитељ поново пушта композицију и скреће пажњу да ученици обрате пажњу на темпо извођења.		
Шта значи Adagio (адађо)? Одговор на ово питање ученици имају у уџбенику. На крају учитељ исписује назив композиције и име композитора, што ће учинити и ученици у својим уџбеницима.		
3. активност		
Музички квиз		
Ученици препознају певане и слушане композиције.		
Литература: уџбеник, АУН, енциклопедија, интернет		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 10.	Наставна јединица: ВИШЊИЧИЦА РОД РОДИЛА – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, у пару	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Ученици уз инструменталну пратњу наставника певају песму <i>Јесен</i> , која темпом и атмосфером прави контраст песми <i>Вишњиочица род родила</i> .		
Ову активност изводити по групама и цело одељење, са акцентом на поштовању динамичких ознака у нотном тексту.		
2. активност		
Обрада песме по нотном тексту – ВИШЊИЧИЦА РОД РОДИЛА – Народна из Србије		
Песму обрадити на један од раније понуђених начина. На пример:		
- анализа нотног текста, - <i>парлајто</i> са тактирањем <i>на два</i>: један, потезом руке на доле и два, потезом руке на горе, - певање песме <i>солмизацијом</i>, - певање песме са текстом, - уочавање темпа песме и ознаке за темпо <i>allegro(алеџро)</i>.		
ИЛИ		
Рад у групама. Свака група има свој задатак:		
- изражајно читање текста песме - драматизација текста песме - ликовна илустрација текста песме - анализа нотног текста песме - обрада нотног текста парлато са тактирањем - обрада песме по нотном тексту (уз помоћ наставника)		
Извештавање група		
Заједничко извођење песме са клавирском пратњом или без ње.		
3. активност		
Слушање музике: <i>9. руковей</i> Стевана Стојановића Мокрањца		
О Мокрањцу и шта је <i>руковей</i> објашњавају Марија и Лазар (рад у пару). Приликом слушања руковети обратити пажњу ученицима на уочавање целина:		
- извођачки састав, - да ли постоје контрасти између песама и какви су, - какав је темпо песме, - када почиње нова песма.		
Ученике упознати који све хорови постоје (дечији, омладински, женски, мешовити...).		
Овом слушаном примеру приступити аналитички.		
Литература: уџбеник, енциклопедија, Музичка читанка, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 11.	Наставна јединица: РАСТИ, ЦВЕТАЈ – Из Француске – Обрада песме са нотног текста са поставком тона <i>си</i>	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструменти (клавир, металофон), пано са песмом, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Певање обрађених песама по избору ученика са инструменталном пратњом или без ње.		
2. активност Обрада песме са нотног текста са поставком тона <i>си</i>, РАСТИ, ЦВЕТАЈ – Из Француске Поставка тонске висине <i>си</i> кроз обраду песме по нотном тексту <i>Расџи, цвеџај</i>. Када ученици науче текст песме, предложити им да сами осмисле музичку игру. Утврђивање тактирања на <i>џри</i> и обрада <i>канона</i>.		
3. активност Ученици треба да пробају исписивање тона <i>си</i> (испод прве помоћне линије линијског система) и <i>си1</i> (на трећој линији линијског система), за шта постоји место у уџбенику. Канон обрадити на очигледан начин, двогласним певањем и уочавањем шта је <i>канонски начин певања</i>, који Лазар објашњава.		
4. активност Ученици певају и свирају на металофонима једногласно и двогласно, канонски, песму <i>Расџи, цвеџај</i>.		
Литература: уџбеник, АУН, CD,		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 12.	Наставна јединица: У МИЛИЦЕ – Народна из Србије – Обрада песме са нотног текста	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронталн, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		Уводни
Час може почети обнављањем песмице Вишњиџица род родила, којом ће се ученици и распевати.		
Ову активност ученици изводе самостално или у групи.		Главни
2. активност		
Обрада песме са нотног текста: У МИЛИЦЕ – Народна из Србије		
Обрада песме по слуху.		
Након научене песме ученици имају задатак да нацртају како се креће мелодија, а затим певају песму са нотног текста. Уочити нови тон go 2.		
3. активност		Завршни
Поставка тонске висине go 2 кроз обраду песме по нотном тексту У Милице.		
Песму обрадити са нотног текста поштујући принцип поступности у раду.		
Питати ученике: - какав је карактер песме, - како се песма креће, - дати им задатак да ликовно илуструју покрет песме.		
Приликом анализе нотног текста позвати се на питање Лазара којим тоном почиње песма, написати ноту go 2 и име ноте. Заинтриговати ученике да пробају и напишу тон go 2, који се налази у трећој празнини линијског система.		
Време је да ученици систематизују научене ноте и присете се које све ноте знају, а затим да их и напишу у линијски систем, у уџбенику.		
Заједничко извођење песме са клавирском пратњом или без ње.		
4. активност		
Слушање музике: - препознавање слушане композиције по избору учитеља или - препознавање певаних и слушаних композиција по избору учитеља.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 13.	Наставна јединица: НОЋ ЈЕ ТИХА, МИРНА – Д. Христов	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Час почети певањем песама <i>У Милице</i> и <i>Расџи, цветџај</i>, којима ће се ученици распевати са акцентом на тактирање. Ученици имају задатак да се подсети основних музичких појмова из трећег разреда. Ову активност ученици изводе самостално или у групи.		
2. активност Обрада песме са нотног текста: НОЋ ЈЕ ТИХА, МИРНА Обрада песме са нотног текста и поставка тактирања на четири. Поставку тактирања <i>на четири</i> (један – потезом руке доле, два – према себи, три – споља и четири – горе) треба прво поставити на ритмичком примеру са изговарањем текста песме. (<u>Учиџељ џакџира левом руком, као у ојлегалу како би ученици лакше савладали џокреџе руком.</u>)		
3. активност Ученици илуструју научену песму. Галерија ликовних илустрација.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 14.	Наставна јединица: СОЛМИЗАЦИЈА – Р. Роџерс	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, металофон, пано са песмом, CD		
ТОК ЧАСА		Уводни
1. активност		
Ученике распевати певањем песме <i>Ноћ је тиха, мирна.</i>		Главни
2. активност		
Обрада песме по слуху: СОЛМИЗАЦИЈА		
3. активност		
Обрада <i>C-dur</i> лествице		Завршни
Обраду <i>C-dur</i> лествице помоћи ће певање песме, као и дијалог Лазара и Марије. Написати са ученицима тонове солмизације о којима песма говори. Кроз разговор уочити низ од седам различитих тонова. Отпевати и одсвирати на дечијим инструментима <i>C-dur</i> лествицу.		
Учитељ може питати ученике како су разумели шта је лествица, из дијалога, и тиме избећи сервирање готових решења, а ученике навикавати да се служе уџбеником.		
Ученици сами пишу лествицу у уџбенику.		
4. активност		
На крају часа обавезно отпевати још једном песму солмизацијом.		
Отпевати песму уз инструменталну пратњу (на металофону свирати тон који се пева у песми... ДО нам жели добар дан, РЕ у реду чека сам...).		
Литература: уџбеник, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 15.	Наставна јединица: ПЕСМА О СТУПЊЕВИМА ПОЛУСТЕПЕН – 3. Васиљевић	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, металофон, CD, слике, пано са песмом		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Ученике распевати певањем C-dur лествице и песме Солмизација.		
2. активност		
Обрада песме са нотног текста: ПЕСМА О СТУПЊЕВИМА, ПОЛУСТЕПЕН		
Обрада песме о ступњевима са акцентом на текст песме, из кога ће ученици јасно уочити да су тонови do, re, mi,... ступњеви.		
Обрадом песме о полустејену и обраћањем пажње на текст песме, ученици ће лако уочити који су полустепени (ми – фа – ми; си – до – си).		
3. активност		
Слушање музике: А. Вивалди Јесен са дечијом илустрацијом слушане композиције		
Пре слушања музике било би пожељно да учитељ са ученицима разговара која су изражајна средства ликовне и музичке уметности које уметник користи да дочара своје утиске и инспирацију. Учитељ као припрему за слушање музике може да користи и очигледна средства.		
Ученици пажљиво слушају непознату композицију подељени у групе или индивидуално, са задатком да нацртају своје импресије инспирисани слушаном композицијом.		
Групе излажу своје цртеже. Следи галерија (разгледање продуката), берза (дечија комисија бира најкреативнији цртеж).		
4. активност		
На крају, када је завршено разгледање дечијих радова, учитељ поново пушта композицију и исписује назив композиције и име композитора.		
У уџбенику је остављен простор где ће ученик проверити своје знање на крају часа.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 16.	Наставна јединица: БЛИСТАЈ, ЗВЕЗДО МАЛА – В. А. Моцарт	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Ученике распевати неком од научених песама по избору учитеља и ученика.		
2. активност Обрада песме са нотног текста: БЛИСТАЈ, ЗВЕЗДО МАЛА – В. А. Моцарт Као припрема за обраду песме може да послужи и адекватна ликовна илустрација, коју ће учитељ да припреми. Обрада песме са нотног текста на неки од понуђених начина, са анализом нотног текста и обнављањем музичких ознака и појмова. Песму обрадити у групама, фронтално или индивидуално (где ће ученици сами исписивати одговоре у уџбенику). Приликом интерпретације песме инсистирати на поштовању динамичких ознака. Динамичке ознаке можемо обновити и кроз квиз на следећи начин: један ученик пева песму у одређеној динамици, а ученици подељени у групе или индивидуално погађају динамичку ознаку.		
3. активност Завршна активност на часу може да буде дечије стваралаштво. Ученици у групама или самостално смишљају стих – текст песме, на који ће компоновати песмицу. Ова активност може да буде веома занимљива за ученике ако раде у групама.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 17.	Наставна јединица: НОВОГОДИШЊА ПЕСМА – П. Ступел	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, слика, Орфов инструментариј		
ТОК ЧАСА		
1. активност Час почети обнављањем песме <i>Блистај, звездо мала</i>, која ће увести ученике у празнично расположење, које учитељ може још обогатити разговором са ученицима.		
2. активност Обрда песме по слуху – НОВОГОДИШЊА ПЕСМА – П. Ступел Обрда песме по слуху <i>Новогодишња песма</i> са дечијим креирањем ритмичке пратње уз илустрацију научене песме. Могуће је текст обрадити по групама: – прва група ликовно илуструје текст, – друга – драматизује текст, – трећа – прави новински извештај и – четврта група саставља бајку. Песму певати, ако је могуће, и уз инструменталну пратњу.		
3. активност Ученицима на ритмичким инструментима, сами или у пару, компоњују аранжман односно ритмичку пратњу.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 18.	Наставна јединица: СНЕЛА КОКА ЈАЈЕ – М. Васиљевић	Тип часа: обнављање и обрада	
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни		
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD, пано са песмом			
ТОК ЧАСА			Уводни
1. активност			
Час може почети обнављањем песме Блисџај, звездо мала, којом ће се ученици распевати.			Главни
2. активност			
Обрада песме по слуху: СНЕЛА КОКА ЈАЈЕ – М. Васиљевић			
Обрада четвртине са тачком кроз обраду песме по слуху са тактирањем, на начин како је предвиђено.			
Песму Снела кока јаје обрадити по слуху на један од понуђених начина, а тек онда показати нотни текст, уочити четвртину са тачком и повезати са ритмичким покретом.			
Могуће је и да сами ученици уоче продужено трајање ноте у току певања песме. Скренути пажњу ученицима на тачку поред ноте и на њен значај, који Марија у уџбенику објашњава.			Завршни
(Песма Сјусџила се јусџа мајла може да буде алтернатива за обраду четвртине са тачком. Остављамо учитељу да изабере песму.)			
3. активност			
Као завршну активност ученици уз помоћ учитеља могу да осмисле музичку игру.			
Осмишљавање игре ученици могу обавити у групама. По завршеном задатку групе изводе своју музичку игру.			
Уколико се ученицима нека игра нарочито допала, изводе је сви.			
4. активност			
Слушање музике			
Народно коло – Радмилино коло			
Као завршну активност ученици слушају коло, уз које могу и да играју заједно са учитељем.			
Учитељ разговором долази до тога да је слушана композиција коло, уз које може и да се игра. Учитељ исписује назив композиције и име композитора на табли а ученици у своје уџбенике.			
Литература: уџбеник, АУН, CD			

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 19.	Наставна јединица: ХИМНА СВЕТОМ САВИ – К. Станковић	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, слика, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Ученике распевати песмом <i>Снела кока јаје</i> уз извођење музичке игре коју су ученици осмислили на претходном часу.		
2. активност		
Обрада песме са нотног текста – ХИМНА СВЕТОМ САВИ		
Разговор о школској слави и о томе шта ученици знају о Светом Сави (направити корелацију са верском наставом).		
Обрадити <i>Химну Светом Сави</i> са нотног текста једногласно, на следећи начин:		
– анализа нотног текста, – обрада ритма на неутрални слог, – парлато са тактирањем, – певање песме солмизацијом, – обрада текста, – певање песме са текстом и – изражајно певање песме са текстом са инструменталном пратњом или без ње.		
Скренути пажњу ученицима питањем колико различитих делова има песма. <i>Химна Светом Сави</i> има три различита дела, и то:		
1. део је од почетка до прве репетиције.		
1. <i>Ускликнимо с љубављу</i> <i>свeтѣиѣљу Сави,</i> <i>Срѣске цркве и школе –</i> <i>свeтѣиѣљској ѣлави.</i>		
2. део – од прве репетиције до друге.		
<i>Тамо венци, ѣамо слава,</i> <i>ѣде наш срѣски ѣасѣир Сава.</i>		
3. део – од друге репетиције до краја.		
<i>Појѣе му, Срби,</i> <i>ѣесму и уѣројѣе!</i>		
3. активност		
Слушање музике <i>Химна Светом Сави</i> . Ученици пишу своја запажања са уочавањем извођачког састава.		
Литература: уџбеник, АУН, енциклопедија, интернет, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 20.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Литургије С. Ст. Мокрањца	Тип часа: обнављање и обрада	
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом, усмено излагање	Облици рада: фронтални, индивидуални		
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD			
ТОК ЧАСА			
1. активност Певање: <i>Химна Светом Сави</i> Разговарати са ученицима о томе: ко је пише песме, ко пише књиге, романе а ко компонује. Како компонује композитор... Примереним разговором увести ученике у атмосферу стваралаштва где ће уз помоћ учитеља компоновати на кратак текст песмицу. У складу са тренутком учитељ може неки прикладан стих да изабере. Наравно, свака иницијатива ученика је добродошла. Ако у одељењу постоји ученик или ученици који би осмислили текст, то свакако треба подржати.			Уводни
2. активност СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: Из Литургије С. Ст. Мокрањца Слушање музике. Учитељ ће направити избор одломака из <i>Литургије</i> које ће ученици слушати. Ученици пишу своја запажања. Важно је да ученици након бележења својих запажања то и прокоментаришу са учитељем. По завршеној дискусији учитељ исписује назив композиције и име композитора. (Тебе појем, Алилуја из <i>Литургије</i> Св. Јована Златоустог – С. Ст. Мокрањац)			
3. активност Разговарати са ученицима шта знају о <i>литургији</i> са часова верске наставе. Учитељ може информативно казати шта је литургија и када се изводи.			Завршни
Литература: уџбеник, АУН, енциклопедија, Музичка читанка, интернет, CD			

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 21.	Наставна јединица: У ЛИВАДИ ПОД ЈАСЕНОМ – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, пано са песмом, CD, илустрација		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Распевавање ученика		
Ученике распевати певањем песме <i>Вишњицица род родила</i> , која је у брзом темпу.		
2. активност		
Обрада песме са нотног текста У ЛИВАДИ ПОД ЈАСЕНОМ – Народна из Србије		
Песму <i>У ливади под јасеном</i> обрадити са нотног текста након што ће ученици покушати сами да одговоре на задатке у уџбенику, а затим наставити са извођењем песме <i>парлајло</i> и <i>солмизацијом</i> до коначног певања песме са текстом. Подржати ученике у тактирању.		
3. активност		
Охрабрити ученике у вези са музичком слагалицом.		
Као завршну активност слушамо музику по избору ученика.		
Допустити ученицима да образложе зашто је та композиција њихов избор.		
Ову активност можемо организовати по групама. Свака група прави избор композиције за слушање уз мини-презентацију, а као одговор на питање: Зашто је наша група изабрала баш ту композицију коју ће сада слушати? Групе прво презентују свој одговор на питање а затим пуштају, уз помоћ учитеља, изабрану композицију.		
Ову активност учитељ може организовати и на други начин .		
Ученици подељени у групе имају задатак да изаберу композицију коју ће пантомимом представити другој групи. Након препознавања назива изабране композиције ученици слушају композицију.		
Литература: уџбеник, АУН, CD,		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 22.	Наставна јединица: ЈА ПОСЕЈАХ ЛУБЕНИЦЕ – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групи	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, пано са песмом, илустрација, CD		
ТОК ЧАСА 1. активност Час почети певањем већ обрађених песама, којим ће се ученици распевати. Час може почети и обнављањем музичке игре <i>Изјубљено ђиле</i>, преко које ћемо обновити и динамичке ознаке. 2. активност Обрада песме са нотног текста: <i>Ја ђосејах лубенице</i> – народна из Србије Уз песму обрадити и музичку игру како је описана у уџбенику. 3. активност Ученици имају задатак да сами осмисле музичку игру према песми. Ову активност лакше је организовати по групама. 4. активност Ученици изводе музичку игру по групама.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 23.	Наставна јединица: ПТИЦЕ СЕ ВРАЋАЈУ – Народна из Немачке	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, песма–прича, пано са песмом, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Ученике распевати неком од научених песама по избору учитеља и ученика.		
2. активност		
Обрада песме са нотног текста: ПТИЦЕ СЕ ВРАЋАЈУ – народна из Немачке		
Као припрема за обраду песме може да послужи и адекватан литерарни – књижевни текст, који ће учитељ да припреми, а уједно и да направи корелацију са наставом српског језика.		
Обрадите песму са нотног текста на неки од понуђених начина. Анализирајте нотни текст и обновите музичке ознаке и појмове.		
Песму обрадити у групама или фронтално.		
Приликом обраде песме са нотног текста ученици треба да изврше комплетну анализу, која ће уједно бити обнављање градива. Код певања песме подржати ученике у тактирању.		
3. активност		
Завршна активност на часу била би илустровање научене песме. Након тога може се организовати кратка шетња, галерија радова, где ће сваки ученик видети све радове.		
Ученици могу на стикеру да напишу своја запажања о песми.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 24.	Наставна јединица: ЖУТА КУЋА – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, пано са песмом, CD, слике		
ТОК ЧАСА		
1. активност		Уводни
Обновити песму <i>Ноћ је тиха, мирна</i> са тактирањем на четири. Песму певати са инструменталном пратњом или без ње.		
2. активност		Главни
Обрада песме по слуху: ЖУТА КУЋА – Народна из Србије Обрадити песму <i>Жуџа кућа</i> по слуху на уобичајени начин. Ако је ученицима лакше, певати пример са текстом и тактирањем па тек онда солмизацијом.		
Целу нотну вредност обрадити на следећи начин: – научити песму по слуху, – приказати нотни текст, – уочавати целе нотне вредности и – казати назив нотне вредности. Изговорити ритмички пример са тактирањем на неутралном слогу. Уколико ученици не уоче нову нотну вредност и целу паузу, учитељ треба да им на то скрене пажњу.		
3. активност		Завршни
<i>Слушање музике</i> Камиј Сен Санс – Корњаче – Карневал животиња Илустрација слушане композиције. Ученике подсетити на изражајна средства ликовне и музичке уметности које уметник користи да дочара своје утиске и инспирацију. Као припрему за слушање музике можете користити и очигледна средства. Ученици пажљиво слушају непознату композицију, са задатком да напишу или нацртају своје импресије инспирисани слушаном композицијом. Они читају или излажу своје радове. На крају, када је завршено разгледање дечијих радова, учитељ поново пушта композицију, исписује назив композиције и име композитора. Затим ученике пита како је композитор дочарао корњачу (спорост корњача је приказана троструко споријим извођењем чувеног кан-кана из Оффенбаховог <i>Орфеја у њаку</i> . Пуно је дисонантних сазвучја.		
Литература: уџбеник, интернет, енциклопедија, Музичка читанка, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 25.	Наставна јединица: ПРЕСТАЈ, ПРЕСТАЈ, КИШИЦЕ – Народна из Србије	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, пано са песмом, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Час почети препознавањем слушаног примера. Ову активност могуће је организовати као квиз.		
2. активност Обрада песме по слуху: ПРЕСТАЈ, ПРЕСТАЈ, КИШИЦЕ Обрада песме по слуху, уз уочавање продуженог трајања ноте, нотног знака <i>КОРОНА</i>. Учитељ може да отпева песму, а ученици да уоче како је песма отпевана код знака короне. Скренути пажњу ученицима, ако већ сами нису погледали, да виде како Марија и Лазар објашњавају корону.		
3. активност Осмислити музичку игру. Предлог музичке игре. <i>Шетач</i>. Један ученик пева и шета поред другова. Кога шетач додирне, тај наставља песму и шетњу. Циљ ове игре је да се брзо мењају шетачи. Док шетач пева, остали ученици пажљиво прате како би могли наставити песму.		
4. активност Ученицима предложити да сложе музичку слагалицу која је дата у уџбенику. Ову активност ученици могу да изведу самостално или у групи. Учитељ ће проценити који је облик рада најприхватљивији за одељење.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 26.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Фрулашки разговор – Б. Дугић	Тип часа: обнављање и обрада	
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом, усменог излагања	Облици рада: фронтални, групни		
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, слике, слике инструмената, фрула, CD			
ТОК ЧАСА			
1. активност У уводном делу часа учитељ може да слуша са ученицима изабрану хорску нумеру, којом ће започети, отворити разговор о врсти музике, о извођачу...			Уводни
2. активност СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: Фрулашки разговор – Б. Дугић Као припрема за слушани пример може послужити припремљена ликовна илустрација, којом ће учитељ припремити ученике за слушани пример. Ученици имају задатак да преко слушаног примера препознају звук инструмента, повежу звук инструмента са сликом инструмента у уџбенику. Након повезивања звука и слике инструмента, затражити од ученика да ученици сами наведу имена и осталих инструмената који су нацртани. Учитељ ову страну у уџбенику може да користи и приликом слушања других примера у којима ће ученици имати задатак да препознају музички инструмент. Питати ученике да ли знају како се овај инструмент зове, како се свира на њему и шта уопште знају о фрули. Ову активност могуће је радити у групама. Ученике поделити у пет група (са 5 до 7 ученика). Свака група имаће задатак да препозна инструмент, а затим и да га представи. Учитељ подстиче ученике да ураде драматизацију: Нпр.: Дошао вам је друг из Аустралије (учитељ може да наведе било коју државу) у госте. Ваш гост је чуо композицију и ви имате задатак да га упознате са мелодијом и инструментом који се чује. Свака група има задатак да осмисли сценарио, прикупи информације и презентује рад групе.			Главни
3. активност Упознати ученике са пореклом и карактеристикама фруле.			Завршни
Литература: уџбеник, АУН, интернет, енциклопедија, Музичка читанка, CD			

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 27.	Наставна јединица: ПРОЛЕЋЕ У ШУМИ – Из Финске	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, триангл, CD		
ТОК ЧАСА 1. активност Час почети певањем песама које су различитог карактера, уз прикладни разговор о пролећу и карактеристикама овог годишњег доба. 2. активност Обрада песме по слуху – ПРОЛЕЋЕ У ШУМИ – Из Финске Кроз обраду песме по слуху обработити и валцер. Прочитати текст песме са ученицима, а затим отпевати песму што изражајније. Ако је могуће, певати песму уз ритмичку пратњу триангла. 3. активност Слушати валцер <i>На лејом њлавом Дунаву</i> Јохана Штрауса Ученици имају задатак да илуструју слушани пример. Галерија радова.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 28.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Камиј Сен Санс – Карневал животиња – (Кенгур, Акваријум и Финале)	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD, слике		
ТОК ЧАСА		
1. активност		
Час почети певањем песме <i>Пролеће у шуми</i> са инструменталном пратњом или без ње.		
2. активност		
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: Камиј Сен Санс – Карневал животиња – (Кенгур, Акваријум и Финале)		
Ученици пишу своја запажања о слушаној композицији. Затим разговарају о својим запажањима (рад у пару).		
У разговору са ученицима инсистирати да објасне на основу којих музичких елемената су донели одређене закључке.		
Направити аналогију са слушаним композицијама. Како је композитор коју животињу музички описао?		
Након завршеног разговора и претпостављеног наслова композиције учитељ пише наслов композиције и име композитора.		
Пожељно је да учитељ на овом часу користи очигледна средства као припрему за слушање музике.		
3. активност		
Могуће је, након преслушаних примера, организовати „потрагу за благом”. (Учитељ треба да сакрије три предмета, које ће ученици да траже. Када су пронашли „благо”, сазнали су шта је задатак групе:		
- да осмисли стих, - бајку или - причу).		
Група има 10 минута за рад.		
4. активност		
Извештавање група.		
И сумирање учитеља.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 29.	Наставна јединица: ХИМНА ОДЕЉЕЊА	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Певање <i>Химне Светиом Сави</i> и обрада музичког облика – химна.		
2. активност Дечије музичко стваралаштво, компоновање одељењске химне. Ученици могу сами да осмисле текст, или да изаберу из литературе, на основу кога ће смислити мелодију. Дечије музичко стваралаштво такође можемо радити фронтално, индивидуално, групно или у пару. Интересантно је пробати групни рад, где можемо добити више продуката и на крају ученици могу изабрати песму која им се највише допада.		
3. активност Избор најлепше песме. Извођење песме која се највише допала ученицима.		
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 30.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Мала ноћна музика – Менует, В. А. Моцарт –	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, илустрације, CD		
ТОК ЧАСА		
1. активност Час почети певањем песме <i>Пролеће у шуми</i>. Подсетити се карактера песме (играчког карактера у темпу валцера).		
2. активност СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: Мала ноћна музика – Менует, В. А. Моцарт Као припрему за слушање пример учитељ може да користи унапред припремљене илустрације, које ће помоћи ученицима да лакше опишу слушање пример. Ученици имају прилику да опишу како слушање пример звучи, колико различитих делова разликујемо. Након тога ће учитељ написати назив композиције и име композитора. Ученици ће од Марије сазнати нешто о Моцарту и Менуету. Менует ће упознати кроз слушање музике.		
3. активност Ученици подељени у групе имају задатак да осмисле кореографију уз <i>Менуети</i>.		
Литература: уџбеник, АУН, CD,		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 31.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Словенска игра бр. 1 – А. Дворжак –	Тип часа: обнављање и обрада	
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме			
Стандарди постигнућа:			
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару		
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, слике, CD			
ТОК ЧАСА			
1. активност Час почети препознавањем слушаног примера – Менуеџ В. А. Моцарта. Разговарати са ученицима на основу којих музичких елемената су препознали композицију.			Уводни
2. активност Обрада теме са нотног текста из композиције Словенске иџре бр.1 Антоњина Дворжака са тактирањем. Тему са нотног текста из композиције Словенске иџре бр.1 Антоњина Дворжака обрaдити на следећи начин са тактирањем: - анализирати нотни текст, - следи џарлаџо са тактирањем на три / један – потезом руке на доле, два – потезом руке споља и три – потезом руке горе/, - затим певање песме солмизацијом и - певање и свирање теме у темпу.			Главни
3. активност СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: Словенска игра бр. 1 – А. Дворжак Ученици пишу своја запажања о слушаној композицији, након чега разговарају и читају своја запажања. Истакнути да игре имају играчки карактер.			
4. активност Певање и свирање теме из композиције Словенске иџре бр.1 Антоњина Дворжака, у пару, индивидуално.			Завршни
Литература: уџбеник, АУН, CD			

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 32.	Наставна јединица: ИНТЕРВАЛИ	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом		Облици рада: фронтални, групни, у пару, индивидуални
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, картице, CD		
ТОК ЧАСА 1. активност Распевавање ученика. 2. активност Обрада песме по слуху: <i>Интервали</i> – Ј. Хајдн Обрада интервала. 3. активност Ученици у пару/по групама изводе песму. 4. активност Техником ланац, провера основних музичких појмова.		
Литература: уџбеник, CD, Музичка читанка		

Уводни

Главни

Завршни

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 33.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Лабудово језеро – Петар Иљич Чајковски –	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, слике, CD		
ТОК ЧАСА		Уводни
1. активност		
Час почети певањем и свирањем теме из <i>Словенске ијре бр. 1</i> А. Дворжака.		
2. активност		Главни
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: <i>Лабудово језеро</i> – Петар Иљич Чајковски		
Кроз разговор припремити ученике за ликовну илустрацију слушане композиције <i>Лабудово језеро</i> Петра Иљича Чајковског. Подсетити ученике која су све изражајна средства у музици, а која у сликарству, ликовној уметности. Разговарати са ученицима о атмосфери и инструментима који дочаравају одређену композицију.		Завршни
Након завршене илустрације слушане композиције, организовати шетњу, где ће ученици разгледати радове својих другова. Ученици ће имати прилику да покажу своју илустрацију и да је прокоментаришу ако желе.		
3. активност		
Још једном слушати композицију, након чега ће учитељ исписати на табли назив композиције и име композитора. То ће исто ученици урадити у својим уџбеницима.		
Литература: уџбеник, Музичка читанка, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/здатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 34.	Наставна јединица: У ИВАНА ГОСПОДАРА – Из Црне Горе	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом		Облици рада: фронтални, групни
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, CD		
ТОК ЧАСА 1. активност Час почети певањем обрађених песама, којима ће се ученици распевати. 2. активност Обрада песме са нотног текста <i>У Ивана Ђосћодара</i> са тактирањем. Песму <i>У Ивана Ђосћодара</i> обрадити на следећи начин: - анализирати нотни текст, - обрадити ритам на неутрални слог, - парлато са тактирањем, - певати песму солмизацијом, - обрадити текст, - певати песму са текстом, - следи изражајно певање песме са текстом са инструменталном пратњом или без ње. 3. активност Слушање музике – 9. Руковети С. Ст. Мокрањца и препознавање научене песме у слушаној 9. <i>руковети</i>. Слушани пример ће послужити за обнављање градива. Ученици имају задатак да пажњиво слушају и препознају композицију (извођачки састав, темпо...). Важно је да ученици на самом почетку слушања 9. <i>руковети</i> препознају песму <i>У Ивана Ђосћодара</i>. Ово је згодан тренутак да се ученици подсети: Шта је руковет? Шта карактерише руковет? Какве су песме у овој руковети? Из ког краја је ова руковет? Ко је компоновао руковети? Колико руковети је компоновао Мокрањац? Након разговора са ученицима још једном одслушати 9. <i>руковети</i>. 4. активност Час завршити певањем и свирањем песме <i>У Ивана Ђосћодара</i>. Уколико има времена до краја часа, учитељ може да организује мини-фестивал: ученици су подељени у групе од 5 до 7 ученика, подела је извршена према задатку (ученици извлаче цедуље на којима је садржина задатка): - певање песме (ученици имају задатак да што изражајније интерпретирају песму), - свирање песме (ученици имају задатак да што изражајније интерпретирају песму на инструментима – металофони, ритмички инструменти), - драматургија песме (ученици имају задатак да, инспирисани текстом песме, кроз глуму прикажу песму), - игровни приказ песме (задатак је да, инспирисани мелодојом и текстом песме, деца осмисле игру). Док ученици раде, учитељ прати рад група и пружа им подршку, на крају групе презентују своје задатке.		Уводни
		Главни
		Завршни
Литература: уџбеник, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 35.	Наставна јединица: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ – Пролеће из <i>Четири годишња доба</i> – А. Вивалди	Тип часа: обнављање и обрада
Циљеви и задаци часа: - Развијање слуха код ученика - Обнављање основних музичких појмова - Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом		Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD, слике		
ТОК ЧАСА 1. активност Певање и свирање обрађених песама (индивидуално, у пару). 2. активност СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ: Пролеће из <i>Четири годишња доба</i> А. Вивалдија Ликовна илустрација слушане композиције: Антонио Вивалди – <i>Четири годишња доба – Пролеће</i> Кроз разговор припремити ученике за ликовну илустрацију слушане композиције. Разговарати о утисцима након слушане композиције. На који начин су доживели композицију? Након завршеног илустровања слушане композиције, учитељ поново пушта композицију и исписује назив композиције и име композитора на табли, а ученици у својим уџбеницима. Разговарати са ученицима на који начин је композитор дочарао годишње доба пролеће. 3. активност Музички квиз Ученици у групама препознају слушане композиције.		Уводни
		Главни
		Завршни
Литература: уџбеник, АУН, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

Редни број: 36.	Наставна јединица: МОЈА ОМИЉЕНА ПЕСМА МОЈА ОМИЉЕНА КОМПОЗИЦИЈА – Систематизација градива –	Тип часа: обнављање
Циљеви и задаци часа: • Развијање слуха код ученика • Обнављање основних музичких појмова • Обрада песме		
Стандарди постигнућа:		
Наставне методе: демонстрација, разговор, рад са текстом	Облици рада: фронтални, групни, индивидуални	
Наставна средства: уџбеник, музички инструмент, Орфов инструментариј, CD		
ТОК ЧАСА 1. активност Час почети певањем одељењске химне, коју су сами ученици компоновали са инструменталном пратњом или без ње. 2. активност Школску годину завршавамо мини-анкетом: – моја омиљена песма и – моја омиљена композиција. Ученици могу да раде индивидуално, а затим да у мањим групама продискутују о свом избору. На крају, нека свака група направи свој избор омиљене песме и композиције, који ће представити целом разреду на свој начин (певањем, цртежом, глумом, ...). 3. активност Слушање музике Обавезно отпевати и слушати омиљене композиције које су ученици издвојили у групама.		Уводни
		Главни
		Завршни
Литература: уџбеник, CD		

У одговарајућу колону уцртајте знак ✓ процењујући степен присутности тврдње/показатеља.
(1– присутно у најмањој мери)

Показатељи	1	2	3	4
Време на часу је ефикасно искоришћено.				
Атмосфера за рад је подстицајна.				
Делови часа су повезани и структурирани.				
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика за рад на часу).				
Наставник проверава да ли су постигнути циљеви часа.				
Наставник врши оцењивање у складу са Правилником о оцењивању ученика.				
Наставник прилагођава захтеве могућностима ученика.				
Наставник похваљује напредак ученика.				
Ученици добијају потпуну и разумљиву повратну информацију о свом раду.				
Наставник учи ученике како да процењују свој напредак.				
Наставник даје ученицима могућност да постављају питања, дискутују и коментаришу у вези са предметом учења на часу.				
Дисциплина на часу је успостављена и одржавана на прихватљив начин и у складу са договореним правилима.				
Постојећа наставна средства су функционално искоришћена.				
Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу.				
Ученици стичу знања на часу.				
Наставник даје упутства и објашњења која су јасна ученицима.				
Наставник користи наставне методе које су ефикасне у односу на циљ часа.				
Наставник поступно поставља све сложенија питања/задатке/захтеве.				
Наставник учи ученике како да користе различите начине/приступе за решавање задатака/проблема.				
Наставник учи ученике како да ново градиво повежу са претходно наученим.				
Наставник учи ученике како да повежу наставне садржаје са примерима из свакодневног живота.				
Наставник учи ученике како да у процесу учења повезују садржаје из различитих области.				
Наставник учи ученике да постављају себи циљеве у учењу.				
Захтеви наставника прилагођени су могућностима ученика.				
Темпо рада прилагођен је различитим потребама ученика.				
Наставни материјал је прилагођен индивидуалним карактеристикама ученика.				
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка у образовању.				
Ученици су заинтересовани за рад на часу.				
Ученици активно учествују у раду на часу.				
Ученици процењују тачност одговора/решења.				
Ученици умеју да образложе како су дошли до решења.				

Коментар наставника:

---

10. Литература:

1. Блумова ревидирана таксономија (Bloom's Revised Taxonomy), преузето 2014. са сајта: <http://www.coe.sdsu.edu/eet/Articles/bloomrev/index.htm>
2. Ивић, И., Пешикан, А., Антић, С. (2009). Водич за добар уџбеник, Општи стандарди квалитета уџбеника, Завод за уџбенике, Београд.
3. Материјал са семинара *Читањем и писањем до критичког мишљења*, Центар за интерактивну педагогију.
4. Павловић Бабић, Д., Гламочак, С., Оцењивање ученика, Приручник за семинар, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Београд.
5. Подстицање развоја метакогнитивних вештина код ученика, преузето 2014. са сајтова: <http://www.slideshare.net/laurentiusadhyatmoko/developing-metacognitiveskills#>
6. <http://www.mx1.educationforthinking.org/sites/default/files/page-image/1-02MetacognitiveDevelopment.pdf>
7. http://www.learner.org/courses/learningclassroom/support/09_metacog.pdf
8. Савовић, Б., Бјекић, Д., Најдановић Томић, Ј., Гламочак, С., (2007). Примена тестова знања у основној и средњој школи, Београд.
9. Хавелка, Н., Хебиб, Е., Бауцал, А., (2003). Оцењивање за развој ученика, Министарство просвете и спорта, Центар за евалуацију, Београд.